

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitlér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, október 24.

Mai számunk főbb közleményei:

Veszerők: A negyedik ut.
Mangra győzelme a román egyházi kongresszuson.
Politika a kögyűlésen.
Justh Gyula és egy pap.
Ex-lex-sorozat Aradon.
Hieronymi Körösbányán.
A válság fordulópontján.
Makkai Zsiga szarolója.
Skelléné ügye a Táblán.
A kirajzósított monstre pör.
A város kögyűlése.
Böhm évfordulója.
Csarnok: A cigány. Irta: Várkonyi Dezső.

A negyedik ut.

Arad, október 23.

Háromszor ment föl Bécsbe, a kilences bizottságnak egyre szűkebb-szűkebb kerete közé vont kívánságaival, Lukács László. Háromszor ment, háromszor jött vissza és most újra utazik. A kilences bizottság újra megegyezett s Lukács negyedszer viszi a programot az uralkodó elé. Vajjon utoljára?

Kinosabb pontra már alig juthat a válság, miát a hol most van. Még azok is, a kik elítélik az obstrukciót s nem tartották alkalmasnak az időt a nemzeti jogok szerzésére, szintén szemben állanak a király bécsi tanácsosaival. Ezek egyike így nyilatkozott:

— A nemzet törvényes jogait feladni sem mi nem engedjük, sem senki ebben az országban nem engedi.

Mindenki vágyik a megegyezésre, óhajtja a nyugalmat, — de a mikor Bécsben a megegyezésnek, a nyugalom helyreállításának ezt az árát követelik, hogy a nemzet szerzett jogáról lemondjon, a legbékésebb politikusok azt vallják, hogy jöjjön inkább az abszolútizmus, jöjjön inkább az örök kárhozat és a gyehegnák tüze, de a nemzet jogait elkobozni, semmi szín alatt nem engedjük.

A jog, mely törvényben van biztosítva, él. Nem funkcionált harminchat évig. Mióta Deák Ferenc törvénybe iktatta, sohasem alkalmaztatott még a gyakorlatban. De azért nem engedhető meg, hogy magát a jogot támadják meg a nemzet ellenségei. A nemzet jogát csak erőszakkal vehetik el a magyartól.

Már pedig nincs jogcsavarás, nincsen olyan furfangos prókátorkodás, mely félre magyarázhatná azt a kétségtelen igazságot, hogy a magyar nemzetnek joga van ahhoz, hogy saját hadseregében magyar vezényszót alkalmazzon. Ez a jog sohasem volt kétséges. A törvény átruházta a vezénylet és vezérlés jogát a koronára; átruházta az e jogokkal járó minden intézkedések jogát is. Ez alapon megtörténhetett az, hogy a korona a magyar hadseregben német vezényszót alkalmazott. Megtörténhetett ez célszerűségi szempontból, a törvényhozás hallgatag hozzájárulásával is, — de az soha, soha meg nem történhetik, hogy most már a nemzet ezen jogáról végképpen le is mondjon.

Nem történhetik meg azért, mert hiszen a nemzet éppen most is csak azt követeli, hogy ez a jog a gyakorlati életben is érvényesüljön. Ezért és e miatt keletkezett a kiegyenlíthetetlennek látszó politikai viszály. Most tehát ezt a viszályt azzal kiegyenlíteni, hogy a nemzet jogfeladásra kényszerüljön, bizonyára nem lehet.

Ezt ma tudja mindenki Magyarországon, s kétségtelen, hogy már tudják Bécsben is. A katonai kérdésekben pedig immár rendszeres dologgá vált, hogy minél merevebb álláspontot foglaltak el Bécsben, annival többen állottak velük szemben Magyarországon. Azelőtt az ellenzék, ma az egész nemzet. Azelőtt mondhatták, hogy a Budapestre rándult deputációk nem fejezik ki a közakaratot, most, a mikor a törvényhatóságok, városok, faluk sorra tagadják meg az állami adó beszedését, láthatják, hogy minő tényezőkkel van dolguk.

Ebben a helyzetben a nemzetnek végsőkéig feszült, izgatott várakozása kíséri Lukácsot negyedik bécsi útjára. A szabadelvű párt kilences bizottsága nem engedett s kevesebbet, mint a mennyivel most megy, már nem vihet. És ha most se fogadják el a programot, kérdés, hogy a negyedik ut után következik-e egy ötödik, s ha igen, ezen ötödik ut eredményeképp marad-e a programban annyi, a mennyivel a nemzetnek legkisebb része is megelégszik.

A fekete gyöngy.

Irta: Léon de Tinsau.

Mindig nevetek a párisiakon, amikor a forró nyári napokon újságjaik a „Párisban uralkodó vízhiányról” írnak.

Mert ismerem a Vörös-tenger tulsó partján egy tizenháromezer lakosú várost, amely hegyfokra van építve, alig kihűlt láván. Itt bizony Alphan ur, a kitűnő mérnök szapulói India minden kincséért sem találának nem hogy egy fűszálat, de egy csöpp vizet sem.

— Hát ha esik, mi lesz a sok esővízzel? — kérdeztem Pujos barátomat, a konzult, szivélyes vezetőmet a szikla-városban, akit Kinából való hazatérésem alkalmából látogattam meg.

— Ha esik, akkor teli lesznek a nyílvános ciszternák. De immár öt esztendeje, hogy egy tenyérnyi felhődarabkát sem láttak az égen uszni az itt lakók.

— A reggelinknél felszolgált víz akkor hát honnan van?

— Bizony, az gyárból való. Az angolok desztillálják a tenger vizét s aranynyal fizetetik meg, ami egyébként igen hasznos. Azonban sokakat tönk szélre juttathat. Ha a feleségem fürdővizét is beleszámítom — miután a sósvizet nem szereti — úgy havonként száz frankot adok ki csupán vízre.

— A pokolba is! Mit csinálnak akkor a szegények, akik nem képesek évenként hatvan Louisdort vízre pazarolni?

— Azok megelégszenek azzal a vízzel, amit tevéken hoznak minden reggel huszonnyolc kilométer távolságból; bűzös folyadék ez, erősen kecskebőr-szagú. Dehát nincs más választás. A Desztillált víz drága s ezenfelül tilos benszülötteknek eladni. Csakis európaiaknak szabad, az angol flottának, vagy olyan hajóknak, amelyek kifogyott a víz.

Följegyeztem az elmondottakat jegyzőkönyvembe, miközben visszatértünk a konzulátusra, ahol már Pujolné várt ránk, egy rendkívül kedves és szép asszonyka, akit csak most ismerhettem meg, miután barátom nemrégiben házasodott.

A városról beszélgettünk s társadalmi életéről. Pujolné sóhajtva mondotta, hogy csupán két látogatója szokott lenni: egy öreg angol nő, aki egy kukkot sem tud franciául s a l'Univers szálloda tulajdonosának felesége, egy derék fiatal asszony. Amikor Pujolné egyhangú életére vonatkozólag megjegyzést kockáztatott, közbevágott barátom:

— No, édesem, miért titkolod el, hogy ebben az arab városban imádód is van?

Az asszonyka bosszankodva rántotta meg vállát s megjegyezte:

— Imádó, még pedig olyan fekete, mint a kéményseprő!

— Nagyon fekete, de nagyon szép! — mondotta Pujol. Niger sum, sed formosus. És gazdag is nagyon. Az első kávéültetvényes Adenben, ami annyit tesz, hogy a legelőkelőbb kereskedő Mokkaiban. Holnap hozzávezetlek. Va-

lódí fényűzést látsz itt mesés szőnyegekben, butorokban és édességekben. Hát meg az apró csecsebecsék! Valóságos bazár! Feleségem órák-hosszáig szokott nála lenni s ha nem protesálnék erősen, a jó Mouloud házának minden kincset ideajándékozta volna már, azon a címen, hogy a „Lady“-nek tetszettek.

— Mennyire tulzol! — felelte Pujolné ingerültebb hangon. De vajahogy el ne higgye, kérem, hogy bizalmas vagyok ezzel a fekete ördöggel. Hiszen több mint két hónapja, hogy feléje sem néztem.

Rossz kedve van a feleségemnek, mondotta a konzul, ma reggel elveszítette egyik ékszerét.

— Igen is, kétségbeejt. Hiába kerestem egész nap a fülemben hordott fekete gyöngyöt, amelyet a férjem hozott Ceylonból. A párjából megítélhet, hogy milyen pompás lehetett.

Megvizsgáltam erősen... és állíthatom, hogy Pujolné kitűnő parfümöt használ és aranyos kis fülecskéje van.

Másnap reggel barátom társaságában el látogattunk a benszülött negyedbe, „Pujolné imádójá“-hoz.

Mouloud ben Said arab ember, amint már a neve is elárulja. Kávéval kereskedik és sokszoros milliomos, a világ legjobb moka-ját nála lehet találni. Az igazi arab fajnak szépségben disze Mouloud s a legszeretetteljesebben fogadott bennünket. Először nem is a raktárait mutogatta meg, hanem háza környékét, ami igen érdekes látványt nyújtott. Amikor befejeztük a nezdégelést, kávét szolgáltatott fel. Ez a

Mangra győzelme a román egyházi kongresszuson

(A kongresszus befejezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

A magyarországi görög keleti románok ez évi egyházi kongresszusa Nagyszebenben véget ért. Ez a kongresszus tulajdonképp erőpróbája volt Mangra Vazul pártjának, a mely immár nemcsak az aradi egyházmegyében, hanem az egész magyarországi román egyházban szervezkedik. A szervezkedés részint Mangra mellett, részint Metianu János érsek ellen folyt. A most lezajlott kongresszus, amely a leghévesebb, legizgatottabb jelenetekkel volt tele, annak a bizonyossága volt, hogy Mangra tulsúlyba jutott, övé az aradi egyházmegye többsége és egyben a karánsebesi egyházmegye, annak püspökével, Popea Jánossal együtt.

A kongresszus utolsó napján választásokon derült ez ki. A kongresszus Mangra Vazul többséggel az érseki szentszék egyházi tanácsának elbárállóvá választotta. A tanács rendkívül ünnökeivé választották: Csorogár Romulusz, Roxin Miklós, Badeszku Traján dr., Ghid András. A gazdasági tanácsba választották Velics Mihályt. Kisebbségben maradtak a választásoknál: Belles Vazul, Putics Traján, Christea Miklós és mások.

A Mangraisták a győzelmük mármárban valóságossá megrohanták Metianut. Követelték tőle, hogy mondja meg, mikor fogja az érseki szentszék tagjait megerősíteni?

— Majd, amikor jónak látom, — felelte az érsek.

A zaj és a tombolás egyre nőtt, úgy, hogy az érsek egyszer már ezt mondta:

— Feloszlatom a kongresszust!

Erre lecsendesedett a vita, s a feloszlásra még se került a sor.

Minden kérdésnél pártot csinált a Mangra-frakció. Még az új püspöksége kérdésében is, miután Rotár Pál tett indítványt, a Mangraisták külön indítványt fogadtak el, amelyen utasították az érseki szentszék, hogy a jövő kongresszusra a Temesvárotról, Kolozsvárotról és Nagyváradon fölláttatandó új püspökségek dolgában a szükséges adatokat szerezzék be és terjessze elő.

Papp I. János aradi román püspök tegnap délután négy órakor érkezett haza a kongresszusról.

Jellemző, hogy a magyarbarát színében tetszelgő Mangra lapja, a *Tribuna Poporului*, fölhaborodva a Mangra ellen intézett támadásokon, ezt olyan románoknak tulajdonítja, akik — írja — „több aljas magyarral és szemtelen zsidóval szövetkeztek Mangra ellen.” Ez a magyarbarát Mangra ur szócsove.

TAVIRATOK.

A francia munkások sztrájkja.

Armentieres, október 23. Jaurés ma 6000 munkás gyülekezetében a szövőiparosok sztrájkjáról beszélt. Udvozolta a munkásokat a munkaadókkal szemben. Referendumuk útján elért egyesülésükhöz összehasonlította a külföldi, különösen az angol munkások béreit a sztrájkolókéval és biztosította őket, hogy a képviselők a sztrájkolókat követeléseiket támogatni fogják. A gyülekezet napirendet fogadott el, mely a sztrájk folytatását helyesli és tiltakozik csapatoknak a sztrájk vidékére való küldése ellen.

Politika a közgyűlésen.

(A nemzeti követelések. — Az ex-lexes vi ilisták. — Az adózás visszatartása. — A tanács javaslata. — Értekezlet a függetlenségi pártban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

Aradváros októberi közgyűlése teli lesz politikával. A képviselőházban megindult küzdelem, az ezzel kapcsolatos ex-lex állapot vizsgálatát keltettek már előzőleg a törvényhatóságban, s most újlag bevonul a politika több átirat, miniszteri rendelet és bizottsági jelentés kapcsán ismét a közgyűlési terembe.

A közgyűlési tárgysorozatnak azon pontjai, melyek a politikába viszik a törvényhatósági bizottságot, a következők:

A m. kir. belügyminiszteriumnak leirata, melylyel az önkéntes adófizetés elfogadásának megtagadását törvénytelennek jelenti ki.

Szeged sz. kir. város törvényhatósági bizottságának átirata a magyar nemzeti követelmények megvalósítása érdekében az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hasonló szellemű felirattal való támogatása iránt.

Pozsony és Szatmár-Nemeti sz. kir. város törvényhatósági bizottságának átirata a három évet kiszolgált katonák visszatartása ellen az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hasonló szellemű felirattal való támogatása iránt.

Hevesvármegye törvényhatósági bizottságának átirata örségi alkotmányunknak kellő erőlyel és megfelelő módon való megoltalmazása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak hasonló szellemű felirattal való támogatása iránt.

Arad sz. kir. város állandó bíráló választmánya beterjeszti az 1904 évre szóló legtöbb adófizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékét.

Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának az országgyűlés képviselőházához intézett felirata a kormányzat szellemében, mint az összes állami intézményekben és ezeknek külső megnyilatkozásaiban a magyar nemzeti jelleg érvényesülésére vonatkozó törvények alkotása iránt.

A törvényhatósági átiratok előreláthatólag simán mennek keresztül. Vita lesz azonban a belügyminiszternek az önkéntes adózikra vonatkozó leiratával kapcsolatosan. Hevesvármegye és több törvényhatóság, mint ismeretes, elhatározta, hogy az ex-lexben az önkéntes adófizetők-től sem fogadják el az adót. A miniszter ezt a határozatot törvénytelennek jelentette ki kérdéses leiratában. A közgyűlésen, min értesülünk, indítvány tételik Hevesvármegye határozatához való csatlakozásra. Vita tárgyát fogja képezni a bíráló választmányának a virilisták névjegyzéke összeállításáról szóló jelentése, abból a szempontból, vajjon az ex-lexben az adón alapuló névsor összeállítása törvényes e.

A közgyűlést előkészítő tanács ma Urbán Iván főispán elnöke alatt ülést tartott, melyen javaslatokkal céljából tárgyalás alá vette az ügyeket. A nemzeti követelmények megvalósításáról szóló, a három éves katonák visszatartását ellenző, az alkotmányunk megvédését sürgető átiratoknak pártolását hozza javaslatba a tanács.

A virilisták névjegyzékét illetően az a tanács álláspontja, hogy a bíráló választmány egyszerűen bemutatja munkáját, melyet tudomásul kell venni. Az önkéntes adófizetés dolgával a mai ülésen még nem foglalkoztak; e kérdéses ügyben való véleményadást elhalasztották nétfőre.

keleti kávé pompás aromás ital volt, ami az általunk megszokotthoz úgy viszonylik, mint a pezsgő a limonádéhoz. Az elmaradhatatlan csibuk s egy ital friss víz következett a kávé után, melynek éppen nem volt olyan íze, mintha tevéen hozták volna huszonnyolc kilométernyiről.

Csodálatos! Ennek a víznek nem volt keskekbőr szaga egyáltalán! Ugyan nem volt valami nagyon tiszta, de különben jól ízlett. Olyan illata volt azonban... hitemre! mint az ibolyának. Abesziniában ibolya.

Hosszasan beszélgetünk az arabbal, aki valóssággal áradozott a vendégszeretettől. Végre is eljött a távozás ideje. Miután szomjas voltam még egy pohár vizet öntöttem. Amikor azonban ki akarom inni, fogamhoz egy gömbölyű, kemény tárgy ütődik s kis hujja, hogy le nem nyeltem.

Valósággal megdöbbentem! Ikertestvére volt annak a fekete gyöngyöt, amelynek Pujolné az előtte való napon mutatott nekem. És az illat! Már most ráismertem... Ugyanaz volt, amelyet akkor éreztem, amikor barátom feleségének a füléhez hajoltam.

Szegény Pujol barátom!... Te sajnálatra méltó árva teremtés.

A fiatal, szép, gazdag és nagy pompát kifejtő arabnál gyöngyöt találok, amelyik Pujolné füléből vészett el s rábukkanok a vízben kedvenc parfümjének illatára!

Mit tehettem? Semmit. A barátságos Mouloud szeretetteljesen nézett rám és a férj jelenléte meggátolt abban, hogy a dolog kideri-

téséhez fogjak. Úgyesen, észrevétlenül a zsebemben elrejtettem a gyöngyöt. Pujol még csak nem is sejtett semmit.

Eltávoztunk az arabtól Nekem még a konzulátusra kellett mennem, hogy a gyöngyöt átadjam.

Szerencsére egyedül, mert Pujol a posta gőzösre ment, amelyen nekem kellett elutaznom, hogy a kapitánytól elbucszon.

— Mielőtt istenhozzádot mondanék önnek, nagyságos asszonyom, — mondtam szigorúan, de nyugodt hangon, — engedje meg, hogy ezt a gyöngyöt visszaadjam.

Örömmel sikoltott fel:

— A gyöngyöm! Milyen szerencse! Hol találta?

— Mouloud ben Saidnál! — feleltem minden szótagot jól megnyomva. — Igen, ott akadtam rá. Pujol, hála az égnek, nem tud semmit fölfedezéséről.

És miután igen meg volt lepve, szavaimól, hasonló hangsúlyozással iejeztem be:

— Nem tudok s nem is akarok tudni semmit. Azt azonban bizonyára feltételezi rólam, hogy mint valódi gentleman, az egész dologról nem szólok senkinek. Isten önnel nagyságos asszonyom!

Eltávoztam a szobából, anélkül, hogy kezet szoritottam volna vele. Utolsó pillanatomból azonban, amelyet rávettem, megérttettem vele, hogy mindhiába, engem nem volt képes tévutra vezetni.

Pujol barátomat a földézetem találtam. Oly

bensőséggel karoltam át, hogy szinte feltűnő volt. Mert alig tudtam érzelmeimen uralkodni. Szegény Pujol!...

Egy órával később már messze voltam Adeatól!...

Pujollal és feleségével a minap a boulevardon találkoztam. Úgy átszótt, mintha még szerelmesebbek lennének egymásba s az asszonyka füleiben ott csintalankodtak a fekete gyöngyszemek.

Együtt ebédeltünk és természetesen — adénról beszélgettünk.

— Igaz is — mondotta közben Pujol — fantáziánkat egy kerek hónapig foglalkoztatta a Moulounál való leleted. Nem jöttél rá valamilyen képen a dolog nyitjára? Nem foglalkoztál ezzel a rejtélylyel?

A hirtelen kérdés nagy zavarba hozott s valami se füle se farka feleletet adtam.

— Képzeld csak — folytatta Pujol — kissé kapzsi szolgám, hogy mellékjövdelemre tegyen szert: minden alkalommal eladta az arabnak azt a vizet, amelyet a feleségem fürdésre használt. Fürdés közben esett ki a feleségem fülbevalójának gyöngye s így került Mouloudban Saidhoz. De hogy találd te meg ott?

A ragyogóját! hiszen kis hujja, hogy le nem szaladt a torkomon! — válaszoltam a kipirult arcú szép konzulnéra tekintve.

E politikai kérdések ma az *aradi függetlenségi pártot* is foglalkoztatták, melynek a törvényhatóságban is résztvevő tagjait Müller Károly pártelnök lakásán tartott értekezletre hivta össze.

Itt kimondták, hogy a nemzeti követelmények ügyében beadott összes átiratokat illetőleg az értekezlet hasonló szellemű feliratot kíván küldeni. Amennyiben a tanács javaslata ugyanaz lesz, s ellene senki sem szól, a párt részéről felszólalás nem történik. Minden egyes ügyben, ha más javaslattal áll elő a tanács, a párt tagjai nézetüket meg fogják védeni.

Az adófizetést illetőleg az az értekezlet állaspontja, hogy a város az *önkéntes adózásként* se fogadja el az állami adót. Ez a határozat, felelősségre való tekintet nélkül, azonnal végrehajtandó.

A virillisták névjegyzékének összeállítását illetőleg *Műlek Lajos dr.*-nak az igazoló választmányban előadó t, s a bíráló választmány elé felelősségre formájában terjesztett állaspontjára helyezkedett az értekezlet, azaz a legtöbb adófizetők névsorát törvénytelenek tartja.

Justh Gyula és egy pap.

(Inzultus a körmeneten.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

Egy közismert politikust tegnap az a különös meglepetés ért, hogy az utcán levették és kezébe adták a — saját kalapját. A katolikus nagygyűlés alkalmából megtartott eucharisztikus körmeneten történt a dolog s figyelemztetés akart lenni az illetőnek, hogy „tetszett volna kalapot emelni”. Az a politikus azonban egészen másképpen fogja föl: *inzultusnak* tekintti, főnábörödött rajta s ő maga azt mondja, hogy csak azért nem torolta meg azonnal, mert *pap tette*.

Justh Gyula országgyűlési képviselővel, a függetlenségi és 48-as párt illusztris tagjával esett meg ez a furcsa kaland s ő maga így adta elő este a Nemzeti Kaszinóban egy ujságrónak.

— Gróf *Hadik* Jánossal sétáltam estefelé és egészen el voltunk merülve politikai diskusszióba. A Dunapártól jövet az esküternél elváltam *Hadiktól* s elmélyedve mentem tovább. Vagy ötven lépésnyire egy zászlós menet jött velem szembe. Nem igen ügyeltem rá, hogy micsoda menet — azt hittem, tán valami diákközlövölés, vagy más eféle demonstráló-csoport — s bevártam, hogy majd aztán megyek át a tulsó oldalra, ha elvonul. A menet odaért s egyszerre csak azon veszem észre magam, hogy *valaki lekajja fejemről a kalapomat és a kezembe adja*.

„Kikérem magamnak, — kiáltottam meglepetve — hogy merészel hozzám nyulni!” Már szinte meg akartam torolni az inzultust, a mikor észrevettem, hogy *papok körmenete az és pap rántotta le a kalapomat*. A nagygyűlésen ittlévő katolikus papok vonultak föl jelvényesen, zászlósan s azt kívánták volna, hogy mindenki kalapot emeljen! Még most is szinte remegek az izgatottságtól, annyira felbőszített a váratlan inzultus, a melyért föltétlenül azonnali elégtételt vettem volna magamnak, ha nem papról van szó. Hogy ki az a pap, nem tudom, de megismerném. A menet sietve haladt el mellettem s a különös szcénának számos szemtanuja volt. A dolgot nem hagyom annyiban.”

Mindenesetre különös dolog, hogy egy pap ilyet tegyen. Senkitől meg nem követelhetik, hogy kalapot emeljen egy felekezeti fölvonulás előtt, kényszeríteni pedig annál kevésbé kény-

szeríthetnek rá valakit nyílt utcán, mert há ha más felekezethez tartozik! *Justh Gyula* véletlenül ma is katolikus ember, s nem olyanak ösmerjük, aki egyháza ellen bármikor és bármivel is demonstrált volna. Annál furcsább, hogy éppen őt érte ilyesmi, a ki nyilván csak tudja, hogy mivel tartozik egyházának.

Ex-lex-sorozás Aradon.

(Az osztrák honosok a sor alatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

A honvédelmi miniszter, a mint megírta, rendeletet intézett az egyes törvényhatóságokhoz, hogy a területükön tartózkodó osztrák honosságú katonakötelesek részére sorozást tartsanak, miután az osztrák parlament az ujoncmegajánlásról szóló törvényjavaslatot elfogadta.

E rendelet folytán az aradi várban e hó 20-án tartották meg az „ex-lex-sorozást” ugy Arad város, mint a vármegye részére.

A város részéről *Nagy Ottokor* alkapitány, a katonai főosztály vezetője, és *Tisch Mór dr.* tb. főorvos, a közös hadsereg részéről *Badesco Dániel* őrnagy, *Schlechte Gusztáv* főhadnagy és *Leichtmann Miksa dr.* ezredorvos, a honvédség részéről *Hadfy Imre* alezredes, *Seirmay* hadnagy, és *Pfann József dr.* ezredorvos voltak a sorozó bizottság tagjai.

A bizottság összesen kilenc Aradon tartózkodó osztrák honost vizsgált meg, a kik közül négyet találtak alkalmasnak. Ugyanez alkalommal három apát vizsgáltak meg, a kik fiaik részére, mint családfentartóknak, a póttartalékba helyezés kedvezményét kérik.

Ezután a megye sorozása következett, a melyen a már említett katonai tagokon kívül a megye részéről *Darányi János* aljegyző és *Institóris István dr.* megyei főorvos voltak jelen. Ezen a sorozáson egyetlen osztrák honost se állítottak elő, hanem e helyett *negyvenkilenc apát* vizsgáltak meg, a kik sorozó-köteles fiaikat szintén egészen, vagy részben föl akarják mentetni a katonai szolgálat alól.

Nem hiába, hogy ex-lex-es volt a sorozás, de nem is volt olyan, mint a minő máskor. Se nóta, se jókedv; de nem is illett volna, ha valakinek kedve is lett volna, a nóta rá, hogy „októbernek első napján...”

Hieronymi Körösbányán.

(Az Acsev. igazgatóinak utja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

Ma ért véget az az érdekes kirándulás, a melyet az *arad-csanádi egyesült vasutak* különvonatán tett meg *Hieronymi Károly* a vasut több igazgatósági tagjával a körösbányai községbányák és a gurahonci cementgyár megtekintésére.

A kiránduláson részt vettek *Hieronymi Károly*, *Schöller Richard* lovag, *Schubart Pál dr.* császári tanácsos, *Vásárhelyi Béla*, főrendiházi tag, és végül *Szathmáry János* és *Vas Gusztáv*, az arad-csanádi vasutak főfelügyelői. A kirándulók szerda délután négy órakor indultak el és este érkeztek *Brádra*, a hol megvacsoráztak és megháltak.

Másnap reggel Körösbányára mentek, s ott *Hollaky Imre*, a kerület országgyűlési képviselője fogadta őket. Itt megtekintették a *körösbányai szénbányák* kiaknázására végzett kutatásoka és furásokat. A bizottság tagjai, hir szerint, elismerően nyilatkoztak a kiaknázott szén felől, s azt a véleményüket fejezték ki, hogy kedvező körülmények mellett az sikerrel ver-

senyezhet a petrozsényi és lupényi szénnel. *Brádra* visszamenve, megtekintették a *Rudai tizenkét apostolhoz* címzett aranybányákat is.

Brádról Gurahoncra ment a társaság, az Acsev. cementgyárának megtekintésére. Itt *Bleier* gyárigazgató fogadta és vendégelte meg őket, azután tüzetesen megmutatta nekik a cementgyárat s annak nevezetesebb új produktumait. Gurahoncon történt, hogy *Hieronymi*, a mikor hallotta, hogy az aradi vonat megérkezett, a lapokat kérte s azokból nagy érdeklődéssel olvasta a politikai híreket, a melyek őt, mint a kilences bizottság tagját nem kevésbé izgatták.

A kirándulás utolsó része ma volt, a mikor *Borosjenőn* a *Weitzer* féle waggongyár *faipartelepét* és *butorgyárát* tekintették meg. *Borosjenőn* *Hi ronymi* táviratot adott föl Budapestre, a melyben tudatta a kilences bizottsággal, hogy annak ma ülésén nem vehet részt.

Innét *Aradra* jöttek vissza az Acsev. vendégei s a pályaudvar vendéglőjében várva, a rövid idő múlva induló budapesti gyorsvonattal elutaztak.

Elutazás előtt *Hieronymi* meleg, szívélyes szavakban mondott köszönetet *Vásárhelyi Bélának* a sok érdekeset és szórakozást nyújtó kirándulásért.

Makkai Zsiga zsarolója.

(Az akosfalvi követ a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

A múlt év október havában történt, hogy *Makkai Zsigmond* országgyűlési képviselőt 160 korona erejéig megakarták zsarolni volt lakótársa és földije *Konkoly Győző* elmegyógyintézetű betegápoló. *Konkoly* ugyanis abban az időben, mikor *Makkai* képviselővé választott, együtt lakott azzal. *Makkai* és lakótársa igen vigán töltötték az időt. Együtt jártak kocsmázni, mulatni. *Konkoly*, aki akkor foglalkozás nélkül volt, folyamodott fűhöz-fához, hogy álláshoz jusson. Egyik ilyen folyamodványára a postaigazgatóságtól érkezett elutasító választ tartalmazó levelet *Konkoly* távollétében maga *Makkai Zsigmond* bontotta fel. Ezt a levéltitok megsértést akarta aztán *Konkoly* *Makkai* ellen fegyverül felhasználni azon célból, hogy ezt 160 kor. erejéig megszarolja. Leveleket írt a képviselőnek, melyekben ezt azzal fenyegette meg, ha meg nem fizeti a 160 koronát, *fücs lesz a képviselőségének*, azonkívül pedig még tömlőbe is jut. *Makkait* ezen levelek nagyon is megijesztették s sorra kereste fel képviselőtársait, akik ügyvédek is egy személyben, hogy tanácsot kérjen tőlük. Így aztán *Pap Zoltán* képviselőtársa büntető feljelentést tett *Konkoly Győző* ellen zsarolás miatt. A panasz folytán *Konkolyt* vád alá is helyezték. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszéken *Oláh* bíró elnöklété alatt ítélkező tanács.

A tárgyaláson *Makkai Zsigmond* jogi képviselőjével, *Pap Zoltán* ügyvéddel jelent meg. A vádlott tagadta, hogy megakartá volna zsarolni *Makkait*. Tőle pénzt nem kér, de azt akarta, hogy levele illetéktelen felbontásáért *Makkai* kérjen tőle bocsánatot.

Elnök ezután a székely darócos sértetett hallgatta ki.

— Adja elő, hogy történt az eset?

— Hát instállok, mikor képviselővé választottak, nagyon sok levelet kaptam. Ezek között egy rokon is írt nekem, úgy hívják, hogy *Makkai Zsuzsánna*. Én sohasem ismertem, de azért elhatároztam, hogy felkeresem. Elmentem az *Acria* szállodába, de ott nem találtam. Végre ráakadtam, de nem volt rokonom. Hanem azért ott maradtam kovártélyban *Konkoly Győző*vel együtt s közösen fizettük a lakást. *Konkoly* akkor hivatal után szaladgált s megis ígér-

tem én is neki, hogy majd támogatni fogom a polgármester urnát, Rudnay urnát. (Derűtség.) Egyszer aztán kapott levelet. Nem lévén ott, hon, én felbontottam azt. Az volt a levélben, hogy nem kapta meg az állást, amelyet kért. Én ezt tudatni akartam vele, mert ő akkor már ott volt Budán állásban a kórházban. De ekkor kaptam tőle egy levelet, melyben megfenyeget, hogy fucs lesz a képviselőségnek, s tömlőcbe juttat azért a levél felbontásért, ha nem fizetek neki 160 koronát. Nagyon megijedtem, hogy tömlőcbe jutok s kérdeztem Vissontait is, aki ügyvéd, mit csináljak? Azt mondta, ne féljek. Jött újabb levél. Már hogy ne féltem volna, hogy a tömlőcbe juttat, ezért elmentem Papp Zoltán képviselőtársamhoz, aki ügyvéd s ő megcsinálta a feljelentést.

A perbeszéd után a bíróság zsarolás véttségéért 50 korona pénzbüntetésre ítélte Konkoly Győzöt. Az ítélet ellen az összes felek felebeztek.

SPORT.

+ Az aradi löversenyek. A két napos aradi meeting érdekes sportot ígér. A mai eső még nem sok kárt tett a gyepon s ha holnapra kitisztul, pompás futamokra lesz kilátás. A nevezések jól zárultak, mindkét nap nagyobb mezőnyök ígérkeznek. Tipp ket vidéki pályán nehéz adni. Beavatott helyen mindamellett vélik, hogy a verseny első napján legtöbb eséllyel a következő lovak indulnak:

- I. Eszter — Zobnaticza (Honi.)
- II. Win (Jim Morgan) — Jersey.
- III. Páfrány — Barkóczy — Diving Bell.
- IV. Henry Clay (Pityke) — Curieuse — Guerilla (Sanyi.)
- V. Ariman — Kontár (Tricolore) — Prima.
- VI. El Batidor — Felicitas — Paquin.

A válság fordulópontján.

A kilences bizottság nem engedett.

(A király üzenete. — Bánffy nyilatkozata. — Lukács újra Bécsbe ment.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 23.

A kilences bizottság ma délelőtt ülést tartott, a melyen egyhangú határozatot hozott. A határozat tartalmát hivatalosan nem tették közzé, de a legtöbb forrás megegyezik abban, hogy a bizottság a király akaratával szemben megmaradt előbbeni álláspontján. Lukács László pedig ma újra fölutazott Bécsbe, hogy ezt a királynak hírül vigye.

Ezzel a válság komolyabb lett, mint valaha. Mereven állanak egymással szemben a korona és a nemzeti akaratot képviselő kilences bizottság. Egyik se akar engedni. A kilences bizottság, hogy a maga álláspontjának nagyobb súlyt kölcsönözön, pártkonferencia elé akarja bocsátani az ügyet.

Természetesen, ez is sokban függ attól, hogy Lukács holnap mit fog végezni a király előtt. Remélik, hogy a király nem fog egészen szembe helyezkedni a nemzettel. A politikusok érzik, hogy a mai eseményekkel a kocka el van vetve s ennek talán beláthatatlan következményei lesznek.

A mai eseményekről a következő távirati tudósítást vesszük:

A kilences bizottság ülése.

Fővárosi tudósítónk táviratozza:

A szabadelvű pártban ma összegyűltek az összes Budapesten levő képviselők és miként a hangyaboly gyűltek egy csoportban össze. Nagy levertséggel tárgyalták az újabb fejleményeket és lázas izgalommal lesték a kilences bizottság megállapodását.

A bizottság ma délelőtt tíz órakor ült össze tanácskozásra, mivel azonban Hieronymi Károly nem jött el, fél óráig vártak. Ezalatt érkezett meg Hieronymi távirata, a melyben jelenti, hogy tévedés miatt csak ma este érkezhetik meg. A bizottság erre megkezdte tanácskozásait a Deák-szobában.

Ez alatt a nagy teremben valósággal siri csend uralkodott. A képviselők nyomott hangulatban vitakoztak.

Háromnegyed tizenkettőkor jött ki Andrássy Gyula gróf, a kit rögtön körülfogtak, azonban nem nyilatkozott, de kijelentette, hogy a bíróságnál van dolga, azért távozik.

Kevéssel negyed egy előtt jött ki a bizottságból Apponyi Albert gróf, a ki szintén nem akart nyilatkozni. Papp Géza arra kérte, hogy „csak öt szóban feleljen“, mire Apponyi ezt mondta:

— A mi részünkről nincs baj.

— Akkor mindent tudunk! — Volt a válasz.

Később jöttek ki Josipovich, Hódossy, Tisza István gróf, Münnich Aurél, Bolgár Ferenc és legvégül Széll Kálmán. Mindegyiküket megrohanták.

Széll elmondta, hogy a bizottság egyhangú megállapodásra jutott. Némi nézeteltérés volt, de jogfeladás nem történt.

Lukács László pénzügyminiszter ma délután Bécsbe utazik és holnapra a felség elé terjeszti megállapodásait.

A kilences bizottság hétfőn tartja utolsó ülését és kedden pártértekezlet elé viszik a programot.

A párttagok épen olyan izgalomban távoztak a klubból, mint a mikor jöttek.

A legteljesebb bizonytalanság uralkodik, de remélik, hogy a király az új programot megfontolás tárgyává teszi.

Félhivatalos jelentések.

Félhivatalosan a következőket jelentik:

(Bud. Tud.) A szabadelvű párt katonai programjának megállapítására kiküldött kilences bizottság ma délelőtt tíz órakor Széll Kálmán elnökle mellett ülést tartott, a melyen a felforgó kérdések tekintetében megállapodásra jutott. Lukács László pénzügyminiszter, a ki az ülésen jelen volt, ezen megállapodást tudomásul véve, ma délután Bécsbe utazott, hogy azt illetékes helyen közölje. A tanácskozás délután fél egy órakor ért véget.

A M. T. I. jelenti: A szabadelvű párt katonai programjának megállapítására kiküldött bizottság ma délelőtt 10 órakor Széll Kálmán elnökle alatt ülést tartott, a melyen Lukács László pénzügyminiszter is részt vett. Az ülés déli fél egy órakor ért véget. A mai ülésben, a melyen Hieronymi Károly kivételével a bizottság valamennyi tagja jelen volt, megállapodásra jutottak, a mely megállapodást, missziójának megfelelőleg, Lukács László pénzügyminiszter fogja a koronának tudomására hozni. Lukács László pénzügyminiszter e célból ma délután Bécsbe utazik.

A kilences bizottság a pénzügyminiszter bécsi útja után előreláthatólag hétfőn megtart-

hatja zárülését és a jövőhét elején már előreláthatólag a szabadelvű párt is abban a helyzetben lesz, hogy konferenciáján foglalkozhatik a kilences bizottság nagy munkálatával.

Bánffy a helyzetről.

A bécsi Zeitz, a mint lapunknak táviratozák, Bánffy Dezső báró főudvarmesterrel folytatott beszélgetést közöl, annak megjegyzésével, hogy Bánffy Lukács pénzügyminiszterrel régebbi idő óta intim baráti viszonyban áll és annak misszióját bizonyára rokonzenvvel kíséri.

Bánffy Dezső báró az említett újság tudósítója előtt a következőket mondotta:

— A helyzet ez idő szerint annyira zavaros, hogy ugyszólván alig tudok helyes körültekintést szerezni fölötte. A helyzetet egyenesen megoldhatatlannak kell mondanom. A kilences bizottság szervezése és annak határozata még komplikáltabbá tették azt, mint a minő volt, mert ez a határozat ugyszólván kést szegezett a korona mellé, és annak egyáltalán nem hagyott alternatívát. Másfelől ez a határozat a válság megoldására hivatott államférfiakat is bizonyos tekintetben lekötötte, úgy hogy azok előtt minden más tárgyalásoknak útját elvágta. Végül maga a szabadelvű párt is zsákutcába került, a mialatt a kezeit megkötözte és a visszavonulás útját teljesen lerombolta.

Arra a kérdésre, hogy Bánffy véleménye szerint minek kellene történni, vagy annak idején mily irányelveket kellett volna követni, Bánffy így felelt:

— A helyes eljárás az lett volna, ha a szabadelvű párt még idejében programot állított volna fel. A kabinetalakítással megbízott államférfiu azután vagy megkísérelte volna ezt a programot megvalósítani és a koronát annak részére megnyerni, — vagy pedig a korona, az esetre, ha ennek a férfinak nem sikerült volna a válságot megoldani, más politikust bizott volna meg ezzel a feladattal. Ez esetben okvetlenül találtak volna formát arra, hogy a válságot alkotmányos uton megszüntessék. Most azonban, hogy a szabadelvű párt ezt elmulasztotta, hozzájárult a válság elmérgesítéséhez, s azt odáig juttatta, hogy a korona, teljesen magára hagyatva, a nemzettel áll szemben, a mit a legnagyobb szerencsétlenségnek tart.

A Zeitz megjegyzi, hogy Bánffy Dezső bárónak e felfogását számos politikus osztja, mindazonáltal általában, a kormánypárton épugy mint az ellenzéken az a nézet uralkodik, hogy gyors döntéssel a magyar válság békés kibontakozását lehet elérni.

A király üzenete.

A királynak a kilences bizottsághoz intézett üzenetéről politikai körökből a következőket jelenti tudósítónk:

A király visszament arra a régebbi álláspontra, a mely még a Szentiványi-féle pontozatokkal szemben is bizonyos tekintetben megtagadó.

Egyáltalán nem hajlandó beleegyezni a király, hogy a parlament a katonai reformok dolgában bárminő határozatot hozzon és így a Szentiványi-féle pontozatokból is csupán azokhoz járult hozzá, a melyek törvényhozási intézkedés nélkül, egyszerű hadügyminiszteri rendelettel, vagy legfőbb haduri kéziratral végrehajthatók. Ilyenek például:

a tisztek visszahelyezése,

a katonai nevelő intézetek szaporítása.

és a jelvények dolga.

Bécsi felfogás szerint ezeket kegyesen adományozhatja a király, de nem kívánhatja tőle a törvényhozás.

A megígért nemzeti engedmények megszorításán kívül a felségjogok magyarosításának rideg visszautasítása volt Lukács közléseinek tartalma.

Mit határozott a bizottság?

A kilences bizottság mai üléséről érdembeli nyilatkozatot a bizottság egyetlen tagja se tett s így annak lefolyásáról különböző hírek terjedtek el.

Az egyik szerint a bizottság ülésén beható vita után elhatározták, hogy a bizottság megismétli törvényen alapuló álláspontjának hangoztatását és hangsúlyozza annak jogos voltát. A szabadelvű párt egységes állásfoglalását azzal jelezték, hogy a bizottság tagjai egyhangulag tették magukévá a határozatot. Ily módon elejét vették annak, hogy a bizottság tagjai közül valaki más, rosszabb alapon vállalkozzék a válság megoldására.

A horvát érdekek erősebb lekötésére pótló határozatot vettek be, a mely állítólag biztosítja a negyven horvát képviselő bennmaradását a pártban. Ez az egységes állásfoglalás e szerint a párt utolsó szava, a melyből nem engedhet.

Más híresztelés szerint Apponyinak minapi felfogásait, a melyet a multkor csak azért vettek föl az elaborátumba, hogy a határozathozatal egyhangu legyen, a mai ülésen mellőzték volna. E hír szerint ennek az volna a következménye, hogy a szabadelvű párt értekezletén Apponyi felszólal és kijelenti, hogy ragaszkodik felfogásához.

Harmadik hír szerint kedden pártértekezlet lesz s ekkor a szabadelvű párt plénuma foglal állást a bécsi támadással szemben; ez hihetőleg csak a megindulása lesz egy oly akciónak, a mely későbbi pártközi megállapodásra és az egész parlament összetömrülésére vezetne.

Bécsi nézetek.

A mai bécsi estilapok a magyar válságról írott tudósításaikban legnagyobb részt a budapesti lapok cikkeinek kivonatát és a kilences bizottság üléséről szóló tudósítást közlik, még pedig — a *N. Fr. Pr.* kivételével — minden kommentár nélkül.

A *Neue Freie Presse* ezeket írja: Bécsben azt remélték, hogy Lukácsnak sikerülni fog a program módosítását keresztülvinni. Miután ez ma nem történt meg azt kell feltenni, hogy a nehézségek nem csak a programot bevezető, ugynevezett deklarációnál vannak, hanem más, lényegesebb kérdésekről is van szó; mert csupán a bevezető deklaráció nem adna okot arra, hogy a tanácskozásokat ennyire elnyújtsák.

Ugyanez a lap budapesti tudósításában azt írja, hogy a kilences bizottság eddigi határozatához ragaszkodik és azt a véleményt közli, hogy a tárgyalások fonala nem fog megszakadni.

Bécsi politikai körökben Lukács misszióját sikertelennek tekintik. Jól informált körök szerint Lukács kombinációja talaját veszítette.

Mindazonáltal egy különösen jól értesült személyiség a hozzá intézett kérdésre nézve azt a véleményt fejtette ki, hogy mégse fog konfliktusra kerülni a dolog a korona és a magyar parlament között. A békés megoldásra, ha az ösz-

szes irányadó körök megtartják hidegvérüket és türelmüket nem vesztik el, kell és fognak módokat találni. Ez természetesen most, a mikor a kilences bizottság határozatához az összes politikai körök csatlakoznak, nagyon nehezen fog menni.

A *Fremdenblatt* világosan konstatálja, hogy a szabadelvű párt kilences bizottsága eredeti álláspontjához ragaszkodik.

A kocka el van vetve.

Lukács László ma délután Bécsbe utazott. Holnap megjelenik a király előtt és telefonon fogja közölni Széll Kálmánnal, hogy mikorra hívja össze a kilences bizottságot a király viszonzásának tudomásul vételére.

A kilences bizottság mai értekezletének hatása, — persze csak azon értelemben, hogy a bizottság megmaradt előbbeni álláspontján, az — ellenzékre is kielégítő volt. Ugy itt, mint a többség politikai köreiben mondják, hogy a mai határozattal a kocka el van vetve, de biznak benne, hogy a király engedni fog, mert lehetetlennek tartják, hogy az egész nemzettel szembe helyezkedjen.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* ma esti számában *Komor napok* cím alatt a többek között ezeket írja:

„Ismét a bizonytalanság köde nehezedik a lelkekre. Mindnyájan érezzük, hogy a helyzet igen komoly és hogy az országnak igen nagy érdekei körül dől el a napokban a kocka.”

A *N. Fr. Pr.* szerint abban az esetben, ha a kabinet alakítása lehetségessé válik, a király rövid idei budapesti tartózkodást vett tervbe.

Khuen-Héderváry gróf az éjjel Bécsbe utazott.

Széll kijelentései.

A szabadelvű pártban ma este még deprimáltabb volt a hangulat, mint tegnap.

Széll Kálmán a hozzá intézett kérdésekre kijelentette, hogy a kilences bizottság mandátumát tullepte, a mikor a korona képviselőjével tanácskozott. Neki csak az lett volna a feladata, hogy a pártprogramot kidolgozza és azt a pártnak előterjeszteni, a melyt vagy elfogadta, vagy elutasította volna. A bizottság munkálatai — folytatta — még nem tekintethők befejezettnek. A kilences bizottság kiküldése nagy taktikai hiba volt, a melynek csak az a jó oldala volt, hogy megakadályozta a párt szétbomlását.

Lukács László, aki délután két órakor utazott el, valószínűleg még holnap hazajön. Azért tartják ezt valószínűleg, mert a miniszter titkárát se viszi magával. A miniszter visszatérése után határoznak a fölött, hogy mikor tartják meg a szabadelvű párt konferenciáját.

A jövő héten valószínűleg újra több politikus kap meghívást a királyhoz. Közöttük *Tisza* István és *Andrássy* Gyula. Széll nem fog meghívást, mivel a már legutóbbi audienciája alkalmával visszautasította a kabinetalakításra való megbízást. Az optimistábbak remélik, hogy a jövő héten a kibontakozás be fog következni.

Az ellenzék.

Budapestről táviratozzák: A függetlenségi párt ma este konferenciát tartott, a melyen elhatározták, hogy egyelőre nem hívják össze a képviselőházat. A párt tagjai is igen nyomott hangulatban voltak.

A konferencia alatt a párhelyiség előtt váratlanul nagy tüntetés volt. A szociáldemokraták, a kik azt hitték, hogy a párt ez alkalommal fog határozni az általános választói jog dolgában, körülbelül nyolcvanan, összegyűltek a párhelyiség előtt, éljenezték az általános választói jogot és abcugolták *Khuen-Héderváryt*. Miután azonban a tüntetés alatt szakadó eső volt, a szociáldemokraták alig egy negyedóra után szétesztlottak.

A szabadelvű-párt ma esti konferenciáján elhatározták, hogy ök összehívják a képviselőházat. A párttagok alá is irták a képviselőház elnökéhez ez irányban intézendő beadványt, miután azonban ez csak nyolc aláírást jelent, a kérvényhez pedig husz kell, s a kérelemhez se a *Kossuth*-párt, se a néppárt nem akar csatlakozni, a pártönkivüli képviselők sorában akarják a hiányzó tizenkét aláírást megszerezni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Délután: *H. Rákóczi Ferenc* fogsga, színmű. Este: *Titok*, vígjáték. (Páros bérlet.)
Vasárnap: Délután: *Suhanc*, operette. Este: *Drótostó*, operette. (Páratlan bérlet.)

* *Hoffmann* meséi. *Z. Singhoffer* Vilma ma esti szereplésével megtoldotta ama sikereinek számát, amelyek folytán kedvessé és híressé lett neve az opera-énekesnők között. A *Hoffmann* meséinek hármass női szerepét énekelte, s ez a vállalkozás nem a szerep terjedelme, hanem ama tulajdonsága folytán, hogy alakítójától énekekben és játékokban egyaránt annyi sokoldalúságot kíván, amennyivel kevés opera-énekesnő rendelkezik, igen nagy volt. Őszintén szólva, nem néztünk annyi biztatással *Zilahyné* mai fellépése elé, mint amennyi eredményével járt ez. Az *Olympia*-szerep megiehetős szubrettséget kíván s olyan zsánerű énekesnőre van szabva, mint *Szojer Ilonka*. *Zilahyné* első sorban drámai énekesnő és még elsőbb sorban csak énekesnő, nem tehetségének kisebbitése tehát, ha ezt az alakítását kidolgozatlanabbnak vártuk. Kettős siker ennél fogva az, hogy feltetésünkben csalódtunk. Mindazonáltal a történeti hűséghez hiven följegyezzük, hogy a legteljesebb hűtást *Antónia* érte el, ennek a szerepnek ének- és játékbeli drámaiassága felelt meg *Zilahyné* színpadi tulajdonságainak s így erre helyezkedett szereplésének súlypontja. A második fölvonásban külső megjelenésével a hatás talaját már elkészítette *Zilahyné*, rendkívül csinos, kedves baba volt s ez nagyon sokat pótol az, ami a mozdulatokból s az énekmechanikai könnyedségből hiányzott. A következő fölvonásban azonban bőven jött a kárpótlás s ennek nyomán a tömör, sűrű taps. Az egész színház tapsolt a felvonás végén, *Zilahyné* öttször hívták lámpák elé s a mai estén legzajosabb sikereinek egyikét aratta. A többi énekesek nem először játszottak *Offenbach* finom zenéjű operájában, *B. Répássy* Guszti, *Bejczy* és *Békéssy* egyenkint és az együttesekben a legélvezetesebb opera estét teremtették a színházat teljesen megtöltő közönségnek. Igen jól működött az énekkar, mely szabatosan, tömören énekelt. Tanulhatott volna ettől a zenekar, mely ma nem a legjobban alkalmazkodott az énekhez. Az opera tényleg „kihagyások” nélkül ment, hűen ahhoz, anogyan a színház kommunikéje hirdette; a jövőben azonban — megérhetjük — ilyen színlapot fogunk olvasni az igazgatóság szövegezésével: „Holnap előadatik a *Faust*, kihagyásokkal.” Előadás a kitzúve: a „*Troubadour*, kihagyások nélkül” stb. Az ilyen

megjegyzések szokatlanok s azokat az előadásokat kompromittálják, amelyeket efajta megjegyzések nélkül hirdetnek. (a.)

* **Vasárnapi előadások.** Két kitűnő hazai operett van a vasárnapi előadások műsorára tűzve: *Konti Józsefnek* máig is eleven hatásu *Szhanca*, mely délután fog színre kerülni *Fóti Fridával* a címszerepben, este pedig *Lehár Ferenc* bájos darabját a *Drótostót* ot adják. A pompás darab iránti nagy érdeklődés egy csöppet sem lankadt még, s gyönyörű zenéje bizonyára még jó ideig megőrzi azt a varázsszerűt, amellyel a közönség szívét meghódította.

* **A cigányverseny.** Ma bocsájtotta közre *Zilahy Gyula* szinigazgató a cigányverseny részletes programját, a mely szerint hét cigányzenekar a következő sorrendben fog szerepelni:

Október 28-án: *Hamza Miksa* (Nagyvárad), *Gyurkovics András* (Arad.)

Október 29-én: *Bádé Pista* (Gyula), *Dankó Boldizsár* (Magyar Pécska)

Október 30-án: *Gyorgyevics Milán* (Temesvár), *Albert Péter* (Arad), *Purcsi Károly* (Makó.)

Kötelező versenydarabul minden zenekarnak el kell játszani a *Most van a nap lemenőben* kezdetű népdalt, ennek a kivételével azonban teljes szabadság adatik s tetszés szerint minden darabot elő lehet adni. A cigánybandák játéka után a *Magyar dal* című melodramát és *Dankó Pista Cigányéletét* mutatja be a szintársulat. A versenyre már eddig is négy díjat tűztek ki:

I. díj: Hölgyek díja (Ezüst koszorú.)

II. díj: Szinügyi bizottság díja. (Ezüst koszorú.)

III. díj: Szinigazgató díja (Arany em'ék-érem.)

IV. díj: Aradi Nemzeti Színház díja (Ezüst érem.)

A díjkiosztás valószínűleg az utolsó verseny után közvetlenül fog megtörténi, esetleg a következő színházi estén. Ez a verseny valószínűleg művész esemény számba megy s akiknek szívében visszhangra találnak a magyar dal szépségei, a magyar melódia varázsa, azoknak igaz gyönyörűséget fog szerezni.

* **Magyar csodagyerek a német császárné előtt.** A berlini zenevilágot bámulatba ejti mostanában egy tíz éves magyar hegedűművész: *Vecsey Ferenc*. Egyik hangversenye közben a nagyhírű *Joachim* tanár a pódiumra lépett elragadtatásában és a közönség előtt melegen megszoritotta legfiatalabb kollegájának a kezét. A technika bravur hagyományos próbáját, Paganini boszorkány-táncát is szédületes biztossággal játszotta el *Vecsey*. A közönség szinte tombolt nem mindennapi meglepetésében. Kendőket lobogtattak az ünnepelettől elfogódott gyermek felé és elárasztották virággal. Ma — mint egy sürgöny jelenti — a Potsdamban a német császárné előtt játszott, akit teljesen elragadtott. A hangverseny után a császárné beszédbe ereszkedett a tíz éves virtuózzal, aki bátran válaszolt kérdéseire. *Vecsey* november 27-én Budapesten hangversenyez. Mint értesülünk, a kis művész, aki *Rózsa Lilinek*, az aradi színház primadonnájának unokaöccse, a tél folyamán *Aradra is eljön* és bemutatja csodás hegedűjátékát.

* **Az első művészi hangverseny.** Minden év meghozza a maga szenzációs hangversenyét, az idei saison. első legklasszikusabb és legszenzációsabb hangversenye november 15-én lesz. A világhírű cs. és kir. porosz kamarai zongoraművész *Grünfeld Alfréd* tartja hangversenyét. A nevezetes és zenei esemény számba menő hangversenyre már most felhívjuk a műértő közönség figyelmét. Jegyek iránt intézkedhetni *Révész Nándor* könyvkereskedésében.

Szelléné ügye a Táblán.

(A megfelelőbenett letartóztatás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 23.

Az a letartóztatás, mely tegnap fogházba juttatta *Szelle József* feleségét, rendkívül sokat foglalkoztatta a közvéleményt. Nem lehetetlen, hogy *Szellénét* a nagyváadi tábla váditanácsa kiereszté a fogságból, de ebbe is előreláthatóan néhány nap fog beletelni. Az ügyre vonatkozó iratokat ma küldték el Nagyváradra, s a táblai váditanács talán már holnap délután, vagy legkésőbb holnapután foglalkozik az ügygyel.

Természetes, hogy abban az esetben, ha *Szelléné* benn marad a fogházban a bűnügy, mely miatt letartóztatták, nagyobb lendületet nyer, hogy mihamarabb főtárgyalás alá kerülhessen.

A letartóztatás utáni eseményekről és a *Szelle*-házban felfedezett akták leltározásáról a következő tudósítás számol be:

A felfolyamodás.

Szelléné védője *Péterfy Antal* ügyvéd, a mint megirtuk, a váditanácsnak végzését, a melylyel a letartóztatást elrendelte, megfelelőbezte. A felfolyamodást az iratokkal együtt ma terjesztették a nagyváadi kir. táblához, a mely valószínűleg már holnap, esetleg hétfőn fogja tárgyalni.

A felfolyamodás a következőket tartalmazza:

A váditanács a letartóztatás elrendelésére négy indokot talált; először azt a körülményt, hogy *Szelléné* és két gyermeke részére külföldre szóló utlevelet kért; másodsor, hogy ingatlanaira 73,000 korona ö-szegű kölcsönt akart fölvenni; harmadsor, hogy mint feleség férjét követni akarta, s végül negyedsor hogy előrelátva a büntetés súlyosságát, a mely reá, mint a férje csalárd bukásában való büntetésre várt, alapos oka lehetett a menekülésre.

A felfolyamodás az utlevél-ügyre nézve megjegyzi, hogy *Szelléné* még augusztus 4-én kért a maga és két gyermeke részére utlevelet, de miután azt nem kapott hát anélkül elutazott, de még szeptemberben vissza tért. A büntető perrendtartás 148. és 141. szakasza pedig a letartóztatás elrendelésénél nem gyanuokokat kíván, hanem a szokásra való előkészületeket, s a vizsgálóbíró, a ki ilyet nem konstataált, nagyon helyesen tagadta meg a letartóztatást.

A kölcsönre nézve arra hivatkozik *Szelléné*, hogy pénzügyi intézetek városi fekvőségekre legföllebb 30—40 százalékot szoktak adni; annyival pedig már meg volt terhelve az ingatlan. Ki van zárva tehát, hogy *Szelléné* új kölcsönt akart volna fölvenni, mivel egy intézet se ment volna be abba, hogy az ingatlan 80 %-ig legyen megterhelve. Ennélfogva neki a fölvenni tervezett kölcsönből semmi sem jutott volna; az csak konverzió volt, a melylyel ép azt célozta, hogy vagyont megszilárdítsa.

A harmadik indokot illetőleg, természetes ugyan, hogy a feleség követni akarja férjét, de ha *Szelléné* ezt akarta volna, két év alatt ezerszer lett volna alkalma reá. Ellenkezőleg, — mondja a felfolyamodás — neki az volt a terve, hogy lehetővé tegye férje visszatérését.

Végül a negyedik indok ellen így érvel a felfolyamodás. Főbenjáró büntetteknel, a mikor halál, életfogytiglani fegyház, de mindenesetre öt évi fegyházbüntetés várható, rendelkezik a büntetőperrend úgy, hogy a büntetés nagysága oly félelmet gerjeszt, a mely a szokást indokolja. Ez esetben *Szelle József* ellen folyik a vizsgálat csalárd bukás büntette miatt, ennek

maximális büntetése öt évi fegyház. *Szelle Józsefné* ellen azért folyik a vizsgálat, mert évekkel ezelőtt megvette férjének ingatlanait. Így tehát, mint bűnsegédet a büntetőtörvénykönyv 66. szakasza alkalmával a kísérletre mért büntetéssel egyenlő szabadságvesztés érheti, de ez is a legkisebb mérvre szállítható le; szóval nem kell oly büntetéstől tartani, hogy az elől, vagyont itt hagyva, szökni akart volna.

Mindezek, valamint egyéb érvekre hivatkozva, kéri *Szelléné* a váditanács döntésének megsemmisítését és a maga szabadságára helyezését.

Szelléné kölcsönei.

A *Szelle Józsefné* által fölvevett kölcsön ügyről irt tudósításunkra nézve a következő helyreigazító sorok közlésére kértünk föl:

Tény az, hogy a *Nagyszabeni földhitelintézet* közvetítése mellett *Szelle Józsefné*nek, annak *Eoros Béni* tér 3. és 4. sz., továbbá még más 3 kisebb aradi házára összesen 78000 korona kölcsönt első helyi bekebelezésre szavazott meg, ez a kölcsön még kifizetve nem lett, de ha ez megtörtént volna, akkor sem érhetné kár nevezett földhitelintézetet mivel ő lenne az első rangsorban levő hitelező s a szóban forgó ingatlanok bőséges fedezetet nyújtanak.

Másodsorban s ez közérdekű tudni való, hogy most még a 78000 koronát annyi bekebelezett követelés előzi, hogy ezeknek kifizetéséhez *Szelléné*nek 5—6000 koronát kellene pótolni, tehát ezen pénz illetve kölcsönből még *Kurticsig* szóló jegyet sem válthatna magának. Ezen kölcsönnel *Szelléné* más célt nem érthetett volna el, ha lebonyolítva lenne, mint azt, hogy rendezte volna egységesen a terheket és tekintélyes kamat megtakarításban lett volna részes.

Kitűnő tisztelettel

Szűcs F. Vilmos.

Szelléné ingatlanaira, a mint értesülünk, a következő hitelezők követelésel vannak följegyezve:

Aradi első takarékpénztár . . .	30,000 kor.
Aradmegyei takarékpénztár . . .	22,000 "
Deutsch Zsigmond, Szabadka . . .	5000 "
Victoria hitelintézet	15,000 "
Floreszku György	1100 "
Pakszián Sándor	296 "

Ez tehát 73.396 korona, s ezeket akarta a felfolyamodás szerint, *Szelléné* a *Nagyszabeni földhitelintézet* útján leendő konverzióval egye-
síteni.

Az eldugott értékek.

Kertész Miksa dr. irodájában ma megkezdődött a felfedezett iratok átvizsgálása.

Legelsősorban is az egyes együvértartozó iratokat csoportosítják, hogy így az aktatömegről áttekinthető képet nyerjenek. Ma csak néhány aktát néztek át és ezek közül is csaknem valamennyiben találtak olyan követeléseket, melyeket *Szelle* eddig nem hajtott be. Ezek többnyire ügyvédi perköltségek. De a *Szelle*-iroda viszonyaival ismerős emberek azt állítják, hogy nemcsak ilyen perköltségek, s más apróbb kötelezvények találhatók az aktacsomókban, hanem nagyobb összegekről szóló váltókat is fog találni a tömeggondnok, aki ezután ezeket a tömeg számára mind behajtja.

Az aktatömeget egész külön helységbe kellett elhelyezni, s időbe fog telni, míg csak a csoportosítással elkészülnek. Hosszu persorozat lesz a vége az iratok átvizsgálásának.

Érdekes, hogy a tegnapi házkutatás alkalmával ugyanazon a helyen, a hol az iratcsomók voltak, néhány vég vászon és egyéb szövetek is el voltak dugva. Ezek a szövetek és vásznak a híres *Sonnenfeld és Bing* féle csódtömegből kerültek ide, valószínűleg zárórés, sikkasztás útján. Minthogy azonban ezek a tárgyak a *Szelle*-csódot nem érintik, a bizottság ezeket nem foglalta a pótlótárba.

Szellőné a fogházban.

Az Izárt ügyvédné rendkívül nyugodtan viselt el a fogság egyes kellemetlenségeit. Csak egy és más dologgal nem tud megbarátkozni.

Tegnap egyetlen kívánságaként azt kérte, hogy a drásznője bejöhessen hozzá a haját fésülni, fodorítani.

A forásznő az ügyvédi által közvetített kérelemre képest ma jelentkezett is az ügyészségnél, e *Lehrmann* Viktor alügyész nem engedte be a fogházba, azon indokolással, hogy a foghá nem divatterem, és a fogházból nem enged árházat csinálni.

Szellőnének ez az intézkedés végtelen fájdalom okozott. Az élelmét ma is hazulról kapta, a látogatója nem volt senki.

Altáno az a vélemény, hogy ha Szelle József megtudja felesége elfogatását, mielőbb itthon rem.

EGYESULETI ELET.

(*) **Jegyzői egylet közgyűlése.** Az arad-megyei közgyűlési és körjegyzői egylet s nyugdíjintéze Aradon a vármegyehaza kistermében november hó 4-én, d. e. 11 órakor tartja választányi ülését s ugyanott d. u. 2 órakor évi közgyűlését. A tárgysorozat a következő:

Elhki jelentés. 1902. évi egyleti számadások tárgyalása. Egyleti módosított alapszabályok pótlására vonatkozó belügyminiszteri rendelet előterjesztése. A jegyzői földék után fizetendő állami adók fizetési ötelezettségének a tulajdonos községekre leendő ruháztatása iránti indítvány. A milleniumi év kétes beszámítása tárgyában hozott belügyminiszteri határozat előterjesztése. Szerb Miklós volt kiindiai, utóbb kétegyházi jegyző kérelme nyugdíjra folyósítása iránt. Özv. Schweitzer Edéné szül. Knódy Etelka kérvénye a férje által befizetett dík visszafizetése iránt. Papp Cornélia kérvénye neletési járulék igényének egy évre leendő meghozabbítása iránt. Király Erzsébet, özv. Groszku ergelyné szül. T. Vank Emma, özv. Petrikovicsné szül. Vigh Julianna és özvegy Kaba Miklós szül. Popovits Julia segélypénz utalványozása iránti kérvénye. Esetleges indítványok. Tisztújítás

(⇒ **Az Aradi Kereskedők Köre választmánya** e hó 4-én szombaton este 9 órakor rendes havilását tartja, a melyre a tagokat ez uton megvja *Tedeschi* Viktor elnök.

A kisenői monstre pör.

(A József főherceghez írt panasz-levél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 23.

Óriási érdeklődés várta azt a tárgyalást, amelyet ma tartottak meg a kisenői járásbírósa előtt, annak a följelentésnek ügyében, amelyet *József* főherceg kisenői uradalmának titkja tettek *százezer négy feketegyarmati földmives* ellen. Ezek a földmivesek, amint ismert, memorandumot intéztek *József* főherceghez, amelyben erős panaszokkal illették az uradalmi tisztikarát, azt hozva fel ellenük, hogy megrovidítik a náluk dolgozó földmiveseket. A kisenői uradalom tízezer négy tisztje, *Kokas* József felügyelő és társai erre följelentést tettek kisenői járásbírósnál ellenük, a feljelentés egész tartalma és egyes sértő kitételei, különösen a *pénzpiécák* kifejezés miatt.

Az ügy tárgyalása mára volt kitűzve *Kovács* járásbíró előtt. A megidézett feketegyarmati parasztszok legnagyobb részt megjelentek. Igen gátolt volt a hangulat közöttük, úgy, hogy bíróság intézkedése folytán *hat csendőri vezénnyel* a tárgyalásra.

És az izgatott hangulatra való tekintettel, az azért is, mert a panaszlottak legnagyobb része szegény ember, a kit a tömeges pénzbüntetés súlyosan érinthet s esetleg még ingerübbé tett volna, keresték a békés el-

intézést. Ez csakugyan sikerült is. A bevádolt parasztszok *nyilatkozatot írtak alá*, a melyben a *József* főherceghez intézett memorandumban foglaltakat *visszavonták*, s azokért *bocsánatot kérnek*.

Az uradalmi tisztiek erre *visszavonták a följelentést*, *Kovács* járásbíró pedig *megszüntette a monstre-pörben a további eljárást*.

A nyilatkozatot, a melyet a feketegyarmati parasztszok alá írtak, az uradalmi tisztikar *József* főherceghez *terjeszti föl*.

HIREK.

Böhm évfordulója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 23.

Visz, ragad magával az események áradata, de egy perc idő jut belőle a multnak. Különösen az olyan események révén, a melyek folytatása a jelenbe is belényulik.

Böhm Adolf, a sikkasztó bankigazgatójának nevezetes napja volt a mai, — a mult révén. Ma, *október 23-án* volt ugyanis *egy éve*, hogy az *Aradi ipar- és népbanknál Böhm Adolf sikkasztása kipattant*. A mult évi október 23-án kapta meg *Kristyéry* János, mint a bank igazgatójának tagja a levelet, a melyben *Hehs* Béla tisztviselő följelenté *Böhm*öt. E levélre indult meg, még aznap a vizsgálat, a melynek során *Böhm* éveken át elkövetett bűneit töredelmesen bevallotta.

A dolgot, amíg lehet, titkolták, úgy, hogy a bankban már három-négy nap óta folyt a vizsgálat, a nélkül, hogy a városban tudtak volna róla. De végre is kipattant. A lapokban október 29-én jelent meg az első tudósítás a sikkasztásról. Másnap, október 30-án éjjel két órakor letartóztatták *Böhm*öt; e hó utolsó előtti napján tehát ép egy éve lesz, hogy *Böhm* vizsgálati fogságban van.

November 5-én pedig... Nem, ez már nem a multé, hanem a jelené. Ez a dátum ugyanis már nem valamely tavalyi eseménynek az évfordulója. Hanem ezen a napon fogják *Böhm* Adolf ügyében az aradi törvényszék előtt a fő-tárgyalást megtartani. Egy év után tehát *Böhm* nemcsak az évforduló révén lesz aktuális. Már most kíváncsian várják az alkalmat, a mikor a bíróság előtt fog állani *Böhm* Adolf, egy év előtt még tekintélyes, nagy pozíciót elfoglaló direktor ur, most pedig: *vádolt*, semmi egyéb.

A város közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 23.

E hó 20-án tartja Aradváros októberi rendes közgyűlését, melynek előkészítésére ma tartotta ülését a tanács. — A közgyűlésen sorra kerül *Hosszu* Vazul, a lugosi új görög keleti püspök bemutatkozó levele, melyet tudomásul vesznek. A *jövő évi költségvetést* a hármass bizottság összeállítására alapján elfogadásra ajánlja a tanács. A belügyminiszter egy új *pénztári tiszti* állás rendszeresítését jóváhagyta. Ezt tudomásul veszik és a választást a jövő közgyűlésre tűzik ki. A *gyámpénztári tartalékalapból* 20,000 koronát az ányházalaphoz akart csatolni a város, de a belügyminiszter ezt nem engedte meg. A tanács most azt javasolja, hogy újból irjanak fel az ügyben. A városi iskolaszék előterjesztését, hogy az ezután megválasztandó községi tanítók az *alsófoku ipariskolában való díjtalan oktatásra* köteleztessenek elfogadásra ajánlja a tanács.

A belügyminiszter leirt a *szalmapapir-gyár bűzének megszüntetése* tárgyában. A tanács bejelenti, hogy a Hallban lévő papirgyárban olyan készülék van alkalmazásban, mely a büzt

elemészti. Javasolja, bizassék meg a tanács az intézkedéssel, hogy a gyárban a hall-i mintára rendezkedjenek be.

A *bóritaladó leszállítása* is szóba kerül a pozsonyi átirat kapcsán. A tanács itt azt javasolja, hogy itmetlenül irjanak fel a kormányhoz. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága átirat a *vasárnapi munkaszünetéről* szóló törvény-cikk akénti módosítása tárgyában, hogy vasárnap délután ne engedessék meg az italmérés. A tanács ezt az indítványt nem ajánlja elfogadásra.

A *vadak utáni behozatali díj* behozatala pártolólag kerül a közgyűlés elé. A *cselédügy rendezésére* több törvényhatósági bizottsági tag indítványt adott be. A főkapitány elnöklété alatt az indítványozókból alakítandó bizottságot küld ki a közgyűlés.

— **Püspöki tanácskozás.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Vaszary* Kolos bibornok, hercegprimás a katolikus nagygyűlés befejeztével, a katolikus püspöki kar tagjait ma délutánra tanácskozásra hívta meg budavári palotájába, hogy fontos egyházi ügyekben határozatot hozzanak. Az egyházfők jóval tíz óra előtt kezdtek gyülekezni a primási palotában, hol *Kohl* Medárd dr. püspök fogadta az érkezőket. Pontban tíz órakor lépett a nagyterembe *Vaszary* Kolos hercegprimás, kit az egyházfők mély hódolattal üdvözöltek. A hercegprimás rövid imával nyitotta meg a tanácskozást, s üdvözölte az egybegyűlteket, előadta a mai konferencia célját. A jegyzői tisztséget *Várossy* Gyula dr. székesfejérvári püspökre ruházta. A tanácskozásra megjelentek: *Császka* György kalocsai érsek, *Bubics* Zsigmond kassai, *Csáky* Károly gróf váci, *István* Vilmos szombathelyi, *Ivánkovich* János roznyói, *Szmrecsányi* Pál nagyvárad, *Várossy* Gyula székesfejérvári püspökök és *Fehér* Ipoly pannonhalmi főapát, a katolikus egyházfők részéről. Továbbá: *Mihályi* Viktor balázsfalvi érsek, *Fircák* Gyula munkácsi, *Hosszu* Vazul lugosi, *Radu* Demeter nagyvárad, *püspökök* a görög katolikus egyház részéről. Távolmaradásukat kimentették: *Samassa* József egri érsek, *Bende* Imre nyitrai, *Dessewffy* Sándor csanádi, *Hornig* Károly báró veszprémi, *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi, *Meszlényi* Gyula szatmári, *Rimély* Károly beszercebányai, *Széchenyi* Miklós gróf győri püspökök, továbbá a pécsi és szepesi püspöki helynökök. A görög kath. püspökök részéről távolmaradásukat kimentették: *Szabó* János gyulafejérvári és *Vályi* János eperjesi püspökök.

— **Főiskolai diákok a Kossuth-szobornál.** A debreceni, kolozsvári, eperjesi és sárospataki diákok, kik a szegedi Kossuth-szobrot megkoszorúzták, gyalog Hódmezővásárhelyre mennek az ottani Kossuth-szoborhoz. A diákok holnap, szombaton érnek Hódmezővásárhelyre, az éjelt ott töltik, s reggel tovább utaznak.

— **Az aradi tüzeirlaktanya.** A tervezett aradi tüzeirlaktanya építési tervezetének megszerkesztése céljából november hó 17-én délután kilenc órakor ülést tart az erre hivatott vegyes bizottság. Tagjai a bizottságnak: *Institúris* Kálmán polgármester, *Varjassy* Lajos gazdasági tanácsnok, *Virág* Lajos főmérnök, *Porgay* Lajos dr. főorvos, *Hegedüs* László törvényhatósági bizottsági tag, továbbá a csász. és kir. 7-ik hadtestparancsnokság és az államépítészeti hivatal képviselői.

— **Mentő-tanfolyam Aradon.** A kereskedelmi miniszter kérdést intézett *Stengl* Andor aradi iparfelügyelőhöz, hogy a céten megkezdendő mentő-tanfolyamok ciklusába a maga kerületéből, mely városokat óhajt fölvetetni. Az iparfelügyelő azt ajánlja a miniszternek, hogy a

kerületében Aradon, Békés-Csabán és Piskin tartásnak mentő tanfolyamot. A tanfolyamot ipari munkások számára fogják szervezni.

— **A Hertschka ösztöndíj** három megüresedett alapítványi helyét Aradváros októberi közgyűlésén töltik be. A tanács az ösztöndíjra *Haszlinger Ferenc* gimnáziumi, *Dömötör László* reáliskolai és *Klein* polgári iskolai tanulókat jelöli.

— **Inger Szollmán** — magyar honpolgár. *Inger Szollmán*, az afrikai Szomáli-földön történt expedíciójáról ismeretes férfi; ma újra visszalépett a magyar állam kötelékébe és *Halmos János* budapesti polgármester előtt letette a honpolgári esküt. *Inger*, mielőtt az első expedíció indult volna. Temesvárott volt, és kapott honpolgári jogot, a melyet most visszaszerzett.

— **Tisztviselő áthelyezése.** A polgármester *Moldovány Odón* segédtisztet a gáji alkaptányságtól a levéltárba, *Grósz Samu* ujonnan megválasztott segédtisztet a levéltárból a gáji alkaptánysághoz helyezte át, utóbbit egyben anyakönyvvezető helyettesi minőségben.

— **Kolera Jeruzsálemben.** Mint egy sürgöny jelenti, Jeruzsálemben kiütött a kolera. A halottak száma nyolc.

— **Adóhivatali kinevezések.** Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság *Seabó József* simándi lakost az aradi kir. adóhivatalhoz, *Kern János* lippai lakost a *mária-radnai* kir. adóhivatalhoz, ideiglenes minőségű díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki. A m. kir. pénzügyminiszter *Iritz Samuel* *makói* adóhivatali gyakornokot a váci m. kir. adóhivatalhoz adótisztte ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Pollák bácsi nyugdíjba megy.** *Pollák Ignác* a városi főorvosi hivatal érdemes irodavezetőjéről van szó, akit ezen a pátriárkális néven ismer mindenki: *Pollák bácsi*. Elmondhatjuk egyben, hogy aki ismeri, a legnagyobb tőkenszenvvel és tisztelettel gondol az öreg urra. A város szolgálatában huszonnégy éve van, s január elsejével vonul saját jószántából nyugalmába. *Pollák Ignác* tevékenységének csupán egy része az, amelyet a főorvosi hivatal csendjében kifejtett. Hajdan előkelő szerepet vitt Aradváros közéletében, mint a törvényhatósági bizottság tagja, az izr. hitközség elnöke, később az izr. kórház elüljárója. Erdemeinek elismeréséül legfelsőbb kiüntetésben is részesült, megkapván a koronás arany érdemkeresztet; de nem kisebb kitüntetés ami részül jutott neki: polgártársai becsülése. *Pollák bácsi* az újságcsinálásban is jelentős szerepet játszott. Lapot ugyan nem szerkesztett, cikkeket sem szokot írni, de azért megbecsült személyiség ő minden újságíró előtt, mint aki az esztendő hosszú során át ellátta őket hírrel. Régen, mikor az újságírás még kedélyesebb formában ment Aradon, a riporterek elégiákat írtak valahányszor *Pollák bácsi* nyári szabadságra ment. Az az idő, mikor a város házáról hiányzott, az igazi kánikulát jelentette. Azóta megváltoztak az idők; az utóbbi években az uborkaszéönt nem engedték uralomra jutni a feltorlódo események, de azért *Pollák bácsi* mégis kedves embere maradt az újságíróknak.

— **Nagy vasuti szerencsétlenség.** *Manchester* mellett, mint sürgönyzik, nagy vasuti szerencsétlenség történt ma. Egy gyorsvonat a város közelében lévő alagutban kisiklott és a másik vágányra esett. Rövid idő múlva egy másik gyorsvonat robogott be az alagutba, s *borzasztó összeütközés* következett. Mind a két vonat összevissza tört és valóságban romhalmazzá vált. Az utasok a romok alá kerültek. *A halottak száma nagyon sok* s majdnem mindenki megsérült.

— **A Borsszem Jankó kalandja.** Egy magyar-ellenes ügy befejezéséről ad hírt a táviró. *Dóczi Lajos* báró nyugalmazott külügyminiszteri osz-

tályfőnök a nyáron a bajor Berchtesgadenben tartózkodott, hová a *Borsszem Jankó*-t utána küldték magyar címzéssel. A lapot azonban nem kézbesítették neki, hanem visszaküldték ezzel a német nyelvű megjegyzéssel:

Vissza, érthető címzés végett elfogadható nyelven.

Dóczi, a *Borsszem Jankó* szerkesztősége útján jelentést tett az esetről a budapesti postafőigazgatóságnál, mely viszont Münchenbe tette át a jelentést. Most onnan megjött a válasz, hogy az illető postaközeget, ki a megjegyzést írta, megbüntetik.

— **Oriási sebesség.** A villamos gyorsmeneteket tanulmányozó társaság ma Németországban próba utat tett. Az óránkénti sebesség *207 kilométer* volt.

— **Robbanás egy tölténygyárban.** *Magyar-Ovárról* jelentik: A magyar-ovári patrongyárban tegnap délelőtt robbanás történt, amelynek két munkásleány lett az áldozata. *Streit Hermin* 17 éves munkásleányt darabokra szaggatta a robbanás ereje, a másik, a 15 éves *Hochleitner Mária* halálosan megsebesülve került a kórházba, ahol nemsokára kiszendvedett. Hogy a szerencsétlenséget mi okozta, azt a megindított vizsgálat fogja kideríteni.

— **Baleset az építésnél.** *Szöllőssön*, a mint lapunknak írják, ma a *Sulkowszky* uradalom építésénél egy épülőfélben levő istálló mennyezete lezuhant; egy előmunkás könnyebben megsérült.

— **Táncoktatás.** Szathmáry Etelka okl. táncitanítónő értesíti az érdeklődő szülőket és ifjúságot, hogy a táncoktatást folyó évi november havában megkezdi. Elvállal nyilvános colome vezetőket a fatalság részére, valamint kis gyermekek oktatását, akár colomében, akár magán házaknál. Megfelelő számú jelentkezők részére külön *bosztoncurzust* is nyit. Beiratkozni lehet a mai naptól kezdve lakásán: *Eötvös-utca 8, szám I. emelet.*

— **Gyilkos szerető.** Fővárosi tudósítónk írja: Megdőbentő véres dráma színhelye volt tegnap este a *Visegrádi-utca* külső részének egy földszintes háza. Egy vadul szerelmes gyári munkás hirtelen dühében halálosan megsebesítette imádottjának édesanyját, akit a borzalmas tett színhelyéről haldokolva szállítottak be a Rökusba. A véres drámáról tudósítónk a következőket jelenti: A *Visegrádi-utca 115. számú* házában lakik özvegy *Fekete Jánosné*, a ki munkásoknak ad bérbé hónapos ágyakat. Az özvegyasszonynak van egy tizenhét éves *Jullanna* nevű gyönyörű szép leánya, akit édesanyja személfénye gyanánt őrzött. A leányt megszerette egy *Bozóki János* gyári munkás, aki mint erőszakos, hevülékeny, vad természetű ember ismeretes. Őzv. *Feketéné*, aki nagyon félte a gyönyörű leányát a vad *Bozókítól*, ellenkezte a gyári munkás udvarlását. Így *Bozóki* nem járha ott a házhoz és csupán a lakás előtt „fenszerűlített.” Tegnap este ismét az ablak alatt állott *Bozóki* és szerelmes szavakat suttogott föl a szép *Juliannához*. Az anya észrevette, hogy tilalmát ismét kijátszsa a vad munkás, indulatosan támadt tehát rá *Bozókira*:

— Hordja el magát — kiáltott az anya szenvedélesen — és ha még egyszer itt látom, rendőrt hívok!

Bozókina a szeméi erre vadul forogni kezdtek. Egy pillanat alatt beugrott a földszintes lakás ablakán és zsebkését előrántva *hasba szurta* a szerencsétlen asszonyt, a szép *Juliana* jelenlétében. A boldogtalan, leányát féltő szegény anya összeesett és a gyorsan előhívott mentők haldokolva szállították be a Rökusba. A gyilkost elfogta a rendőrség és bezárolta az ügyészség börtönébe.

— **A Berlitz iskola** november 1-én megkezdí angol és francia nyelvi tanfolyamát Aradon.

— **A pénzeslevélhordó merénylője?** Fővárosi tudósítónk írja: Tegnap délután *Gödöllőn* a csendőrök elfogtak egy *Nagy Sándor* nevű embert, aki veszedelmes szélhámós és hamis gyűrűkkel csapta be a hiszékeny embereket. Ennek a szélhámósoknak a személyleírása teljesen megegyezik *Boda István* pénzeslevélhordó merénylőjéről adott személyleírásával. Felüő az is, hogy *Nagy Sándor* erősen költelezik és

hogy csak a merénylet estéje óta lakik *Gödöllőn*. Behozták a fővárosba, ahol a rendőrség szembesíteni fogja *Bodával* és azzal a vaskezeskedő segéddel, aki eladta a fejszét.

— **Hamza Miska és fia** a budapesti népszínházi országos cigányversenyen arany érmét nyert nagyváradi hirteneves zenekar szombaton, október 24-én és a következő napokon a Fehér Kereszt szálloda diszes télikert helyiségében nagy hangversenyt tart válogatott műsorral, a melyre a közönséget tisztelettel meghívja *Nagy Lajos* szállodás.

— **Általánosan el van ismerve** az, hogy *Weinberger Ferenc* jóhírnévként örvendő, szolid ékszerészünknél, Központi szálloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelkiesmeretesebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebóra, valamint diszezüst és éteszközök dus raktárát a legmelegebben ajánlhatjuk a közönség b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 439.

— **Zeneestély.** Ma este az Abbázia kávéházban *Gyurkovics András* zenekara hangversenyez.

— **Mindszentre koszoruk Porternél.** Minden-szentek ünnepére gyönyörű koszorukat lehet kapni *Porter Vilmos Nagy Aruházában* Aradon, a Szabadságtéren. A koszoruk árai a következők: 50, 90, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50 és 6 frt. Vidéki rendelések félóra alatt intézhetnek el, legnagyobb figyelemmel. Ajánlatos hogy a koszorukat *Porternél* szerezzék be, mert rendkívül szépek és olcsók. Városi és megyei telefon 824.

— **Megnyílt a Werschitz-féle párisi bazar** szabadságtér 17. sz. alatt, ahol a legfinomabb francia dupla fehér himzések, csipkék, csipkeruhák, applicatiók, ruha diszek, szalagok maradékokban mesés olcsón árusítatnak.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek és Weizsán*, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papírkereskedő urat (*Minorita-palota* — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Irodalmi pör.** *Kiss József*, az ismert költő a múlt év március 15-én a *Petőfi-társaságban* felolvasta *A trombitás* című balladáját, melyet a *Telefon Hirmondó* egyik munkatársa nyomban gyorsírással lekapott s ugyanaznap a beszéző újság előfizetőinek fel is olvasta. *Kiss József* ezért ügyvédje *Farkasházi Fischer Zsigmond* dr. útján kártérítési és megtorló eljárást indított a *Telefon Hirmondó* ellen, irodalmi művészek jogtaian terjesztése miatt s kétezer korona kártérítést követelt, mert — szerinte — a ballada értékét és keresettségét erősen csökkentette az a körülmény, hogy a *Telefon Hirmondó* útján ismertté vált, mielőtt még valahol megjelent volna. A budapesti törvényszék *Kiss Józsefet* keresetével elutasította. A budapesti kir. ítélőtábla azonban ma *Lallosevits János* bíró előadása alapján az elsőbíróság ítéletét megváltoztatta s a szerzői jog bitorlását megállapította. A kártérítési összeg iránti igény külön kereset tárgya.

§ **Fölmentett gyilkosok.** *Máramaros-Szigetről* írják: *Máramaros-Szigeten* a hó 15-étől 20-áig tárgyalta az esküdtbíróóság a folyó év tavaszán meggyilkolt visó-oroszi földbirtokos, *Pollák Artúr* gyilkosainak bűnügyét. *Pap Dániel*, *Bodnár István* és *Bodnár Mihály* visó-oroszi földművesek voltak a gyilkosok, kik a gyilkosság elkövetése után azonnal jelentkeztek a máramaros-szigeti törvényszék vizsgálóbírája előtt és töredelmes vallomást tettek. Meg kellett ölünk az uzsorást, nehogy elpusztítsa a falut, mint a hogy minket elpusztított, mondta *Pap Dániel* a fővádlott, egy 32 éves paraszt. Hónapok óta a vizsgálati fogságban a vádlottak egyebet sem tettek, csak imádkoztak. A tárgyaláson semmi megbánást nem tanúsítottak, sőt a tárgyalást vezető törvényszéki bíró kérdésére, hogy fővádlott bánja-e tettét, azt felelte:

— Nem bánom, újra elkövetném, annak meg kellett történni.

A tárgyaláson, melyen Szedlák István kir. törvényszéki bíró elnökölt, rendkívül nagy közönség gyűlt össze. A vádhatóságot Jákó S. alügyész képviselte, fővádlott védője Szegedy Gyula ügyvéd, kamarai elnök volt. Az esküdtek közül hétből több, hosszas tanácskozás után a három gyilkossággal vádlottra kimondta a nem bűnös-t a törvényszék a verdikt alapján szabadlábra helyezte a vádlottakat. A vádlottak térdre borulva és zokogva hangosan imádkozni kezdtek a tárgyaló teremben. Az ítélet kimondása nagy szenzáció! keltett.

§ Bokányi és a néppárt. Bokányi Dezső panaszt emelt Balliérei Sándor hírlapíró ellen, mert az, az év április havában báró Kaas Ivor és még két néppárti képviselő előtt azt állította felülé hogy ő a rendőrség fizetett besúgója, s hogy Rudnay főkapitány kezében látta Bokányi 110 frtról kiállított havifizetési nyugtáját. Ma volt ezen rágalmozási ügyben a folytatolagos tárgyalás Fazekas Gyula járásbíró előtt. Mivel azonban a beidéztett néppárti képviselő tanúk Semadám Simonyi Sándor, gróf Zichy Alacár, Ernst Sándor, Jankovics Béla és Kaas Ivor nem tudtak ezen ügyben semmi határozottat vallani, a bíró Bokányi kérésére újabb képviselő tanúk beidézése céljából a mai tárgyalást elhalasztotta.

VÁROS ÉS MEGYE.

A város közgyűlése.

Az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1903. évi október hó 26. án d. u. 4. órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatolagos sorrendje ez:

34. Arad sz. kir. város állandó bíráló választmánya bterjeszti az 1904. évre szóló legtöbb adófizető törvényhatósági bizottsága tagok névjegyzékét. 35. A tanács jelentése a városi illeték-állás és helyepnzre vonatkozó szabályrendelet módosítása iránt. 36. U. az a közeletvám díj szabályzatnak a vámmentességre vonatkozó 28. ik tétel d. pontjának módosítása iránt. 37. Zilahy Gyula színházi igazgató felebbezese és kérvénye a nyári színház bérösszegének megfizetése tárgyában hozott 22867/1903. számú határozat ellen és részletfizetés engedélyezése iránt. 38. A tanács előterjesztése Schillinger Antal városi tűzoltó csővezető nyugdíjazása tárgyában. 39. A m. kir. földművelésügyi minisztérium intézkvénye az árvízvédelemre vonatkozó szabályrendeleti javaslat módosítása iránt. 40. A tanács jelentése egy fogatú kocsik beszerzése iránt. 41. U. az Fericsán Péterrel a közlegelő 43. sz. 2. hold föld, Fericsán Györggyel a nagylegelőbeli 3. sz. 5. hold, Fericsán Györggyel a nagylegelőbeli 5. sz. 5. hold, Fericsán Simonnal a közlegelőbeli 49. sz. 5. hold, Molnár Mátyással a nagylegelőbeli 10. sz. 293/1100 hold, Kolinár Mihályval a közlegelőbeli 4. sz. 5. hold föld haszonbérletére vonatkozólag kötött szerződésnek jóváhagyása tárgyában. 42. A tanács jelentése a jövő közeleti költségelirányzatnak az év első hónapjában való felterjesztés engedélyezése tárgyában. 42. A tanács jelentése a magyar asfalt részvénytársasággal a város különböző helyein asfalt kocsit építése és asfaltgyalogjárók építése és javítása iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 44. A tanács jelentése Pellegrini Károly és Rosi Pállal a Lahner-, Határ-, Schweidel-, Flórian-, Magyar- és Dessewffy-utcákban, ugy az Attila- és Tökölly téren eszközlendő kövezési és csatornázási munkákra kötött szerződés jóváhagyása iránt. 45. A tanács jelentése Szerb Vazullal a legközelebbi 53. sz. 5. hold föld haszonbérletére nézve kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. 46. Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságának az országgyűlés képviselőházához intézett feltrata a kormányzat szellemében mint az összes állami intézményekben és ezeknek külső megnyilvánulásában a magyar nemzeti jelleg érvényesülésére vonatkozó törvények alkotása iránt.

Arad a múlt hóban.

— A polgármester jelentése. —

Instítóris Kálmán polgármester a város közigazgatási menetéről folyó évi szeptember hóra vonatkozó jelentését a következőkben teszi közre:

A trachomás betegek száma volt augusztus hó végén 3, szaporodott 2, gyógyult 2, maradt 3, kórházban kezeltetik 2, idegen 2. Elhalt összesen 104 egyén, 49 férfi, 55 nő, az elhaltak között helybéli 92, idegen 12. Öngyilkosság előjött egy, halva született 3. A városi lakosság halálozási évi aránya 1000 : 20.4. A megyei kórházban ápolatott 476 egyén, az izraeliták kórházában 7, összesen 479, ezek közül gyógyult 124, javult 124, meghalt 22. A népesedési viszonyokban változás nem állott elő. Elve született 167 gyermek, 74 fiú, 93 leány, törvényes 134, törvénytelen 33. A születések évi aránya 1000 : 37.1. Házaság kötöttett 32.

A személy és vagyonbiztonság nagyobb mérvű bünesetek által megzavarva nem volt. A 41 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettei 32 esetre nézve kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál augusztus hóról elintézetlen maradt 98 ügy, szeptember hóban befolyt 256, ebből elintézetett 255, a bírósághoz áttétett 20, elintézetlen maradt 99. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintézetett 68. Beirattott 716 cseled. A városi szegény ápoldába elhelyezve volt 103 egyén, szeptember hóban felvételt 7, meghalt 1, kibocsátott 1, maradt a hó végén 108. A havi segélyben részesített városi szegények száma volt augusztus hó végén 636, szeptemberben felvételt 3, a segélyezés megszűnt 2 egyénnél, maradt e hó végén 635 városi segélyezett. Tűz 8 esetben volt, nagyobb arányokat azonban nem éltött egy sem. A községi bíróságnál augusztus hóról tárgyalás alatt nem maradt ügy, szeptember hóban befolyt 1081, elintézés alatt állott összesen : 1081, ebből elintézetett 1081, végrehajtás fogaoatosította 206, árverés tartatott egy.

A katona ügyek szabályszerűen vezettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 343 közös hadseregbeli és 250 honvéd tartalékos. Önként besoroztatott 12. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 3 tábornok, 13 törzstiszt, 49 fő tisztt.

Letartóztatva volt 86 egyén, eltoloncoltatott 24. A bejelentési hivatalnál bejelentetett 1918 beköltözés és 1756 kiköltözés. Bejelentés mulasztásért büntettetett 20 egyén. A vendéglőkben szállva volt 1103 utas. A szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 20, büntettetett 20 cseled. A kapitányi hivatalnál mint iparhatóságnál iparigazolványt nyert 3 iparos, 2 kereskedő, iparát áthelyezte 4 iparos, 7 kereskedő, megszüntette 8 iparos, 6 kereskedő. A taconclajstromba bejegyeztetett 5 iparos, 5 kereskedő tanonc, felszabadult 2 iparos, 5 kereskedő tanonc. A viszony megszűnt 4 iparosnál és 2 kereskedőnél. Iparkihágási ügy tárgyalatott 6. Munkakönyvet kapott 63 segéd, azzal jelentkezett 72, ideiglenes igazolványt nyert 2, azzal jelentkezett 3.

Állami adó befolyt pénzben 23152 kor. 66 fill., leírás utján 1640 kor. 48 fill., betegápolási pótdó befolyt pénzben 740 kor. 78 fill., hadmentességi díj befolyt pénzben 94 kor., községi adó befolyt pénzben és leírás utján 38946 kor. 81 fill., utadó befolyt pénzben és leírás utján 3707 kor. 68 fill., csatornázási költség befolyt pénzben 5372 kor. 88 fill., átírási díj 3121 kor. 22 fill., iparkamarai díj 178 korona 91 fill., szárazéri költség 301 kor. 11 fill., jog és bélyegilleték 817 kor. 75 fill., idegen közadó befolyt pénzben és leírás utján 1162 kor. 30 fillér. Az adóügyi osztály folytatta az áthozott mérlegeredmények összesítését és a folyó évre kivetés előírását és összesítését, befejezte az utadó kivetését előírását és összesítését, megkezdte a kamarai díjkötelesek kimutatását és az adózó betűsoros névjegyzékét. A házi pénztár bevétele volt 149107 kor. 55 fill., kiadása 125881 kor. 7 fill., maradványa 23226 kor. 48 fill. Az utépítési alap bevétele volt 102711 kor. 78 fill., kiadása 4465 kor. 52 fill., maradványa 98246 kor. 26 fill. A különféle alapok bevétele volt 941533 kor. 17 fill., kiadása 78999 kor., maradványa 862533 kor. 65 fill. A sorompóknál szedett közeletvám befolyt 7884 kor. 94 fill., helypénz 7996 kor. 54 fill., partvám 1160 kor. 56 fill., összesen : 17042 kor. 2 fill., kiadása volt 1903 kor. 66 fill., tiszta jövedelem 15188 kor. 36 fill. 1903 évi január hó 1-től szeptember 30-ig befolyt közeletvám 44621 kor. 52 fill., helypénz 53802 kor. 26 fill., partvám 5018 korona 20 fill., összesen 103492 korona, kiadás volt 18555 korona 9 fill., marad tiszta jövedelem 84936 korona 91 fillér.

A mértékhiitelesítő hivatalnál hitelesítettett 151 drb. folyadék mérték, 1064 drb. hordó, 86 drb. száraz tárgy mérő, 8 drb. mérleg, 1 drb. súly. Hitelesítési díj befolyt 765 kor. 18 fill. Az állategészségügy kielégítő volt.

IDEGENEK ARADON.

— Október 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Báró Elz birtokos Budapest. — Rausch főhadnagy Budapest. — Somogyi Géza birtokos Szabadka. — Fehér József birtokos és családja Seprős. — Máday László gyáros Budapest. — Kolosvary László igazgató Herkules, fűrdő — Dr. Antonovits József birtokos Szabadka. — Kriurre József urlovas Budapest. — Safar Mór utazó Bécs. — Fenyves Kálmán ellenőr Budapest. — Román Bernát utazó Bécs. — Ascher Ariur utazó Bécs. — Kölbl Jakab utazó Bécs. — Weisz Lipót utazó Temesvár. — Bosevits Gusztáv gyógyszerész Pankota. — Breuer László utazó Bécs. — Fuchs Ignác utazó Berlin. — Hein Adolf utazó Bécs. — Fekete Jenő hivatalnok Budapest. — Komlós Gyula utazó Bécs. — Wodizky Simon utazó Bécs. — Deutschmer Béla utazó Bécs. — Salamon Dezső utazó Bécs. — Nyári Géza utazó Bécs. — Shecy kapitány és neje Miskolc. — Dr. Lendvay Már Kőrösbánya. — Lax Sándor utazó Bécs. — Fried Soma utazó Brunn. — Klein Herman utazó Bécs. — Antal Miklós főhadnagy Nagyvárad. — Körös Dezső utazó Budapest. — Lemberger Simon utazó Bécs. — Simon Bódog utazó Bécs. — Nagy Akos kapitány Nyiregyháza. — Reck István főhadnagy Nyiregyháza. — Gróf Pongrácz János birtokos Vágújhely. — Hendl Frigyes utazó Rosbach. — Szemző Miklós kereskedő Szeged.

Központi szálloda. Serbán Szilárd birtokos Kőrösbánya. — Köv. Lajos birtokos Delta. — Gróf Starenberg Vilmos kapitány Debrecen. — Gróf Pejacsevich Márton birtokos Budapest. — Szemere Kálmán kapitány Budapest. — Reiner László utazó Budapest. — Laufer Zsigmond kereskedő Budapest. — Leichtmann Henrik maganzó Budapest. — Deutsch Samu kereskedő Temesvár. — Fischer József utazó Budapest. — Horovitz Jakab utazó Bécs. — Zombori Rónay Jenő birtokos Kis Zombor. — May Ferenc kereskedő Szeged. — Silberberg Károly kereskedő Budapest.

Vas szálloda. Grünvald Márton utazó Prosnitz. Wagner Adolf utazó Bécs. — Lippisch Sándor utazó Bécs. — Markstein Jakab utazó Budapest. — Kohn Jakab utazó Budapest. — Grünhut Fülöp utazó Bécs. — Kalmár Sándor utazó Budapest. — Sohr Lipót utazó Budapest. — Gross Mór utazó Budapest. — Vertheimer Pál utazó Budapest. — Frisch Soma utazó Budapest. — Weisz Izidor utazó Budapest. — Ferdinand Fülöp utazó Bécs. — Roth Jenő utazó Budapest. — Kutasi Dávid utazó Budapest. — Berger Izidor utazó Bécs. — Hausenblas Róbert utazó Prága.

Nádor szállod. Kishalmi Ferenc ügyvéd Uj-Szt. Anna. — Bugy Florián kereskedő Zám. — Magyar Béla hivatalnok Gyula. — Bildhauer Jenő ügynök Budapest. — Stein Benő vendéglős Gyulafehérvár. — Salgó Péter gyógyszerész Ada. — Donáth András kereskedő Pécska. — Balázs Gusztáv kereskedő Kőrösbánya. — Solcz Gyula kereskedő Pankota.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 23.

A légmérséklet enyhülése, a déli szél és ezzel jövő felhők következménye, mely megvilágosítja a gazdát, kinek még sok teendője van a szántás és vetéssel.

A mezői munkák miatt volt ma oly csekély a hozatal.

Mintegy 1000 mm. buza és 800 mm. tengeri kelt el jól tartott áraon.

Buza I-ső minőségű 7.20—8.00.

Buza közép uj 6.90—7.00.

Tengeri ó 6.00—0.00

Tengeri uj 4.10—4.30.

Rozs uj névleges jegyzés 5.40—5.50.

Arpa uj névleges jegyzés 4.80—5.00.

Zab uj névleges jegyzés 5.00—0.00.

Írányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 23

Délitőzsde. Buzakinálát jő, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 46,000 métermázsa került forgalomba, közben néhány fillérrel drágább áraon. Egyéb gabonaknek kedvezők. Időjárás esős.

Kötészsde. Berlin ¼ olcsóbb. Paris 10 magasabb.

Zárul 12 órákor.

Buza októberre	7.60 — 7.61
Buza 1904. áprillisa	7.74 — 7.75
Rozs októberre	6.25 — 6.26
Rozs 1904. áprillisa	6.53 — 6.54
Zab októberre	5.41 — 5.42
Zab 1904. áprillisa	5.64 — 5.65
Tengeri 1904. áprillisa	— — — —
Tengeri 1904. májusra	5.37 — 5.38
Repce októberre	11.80 — 11.90

Zárul 5 órákor:

Buza októberre	7.60 — 7.61
Buza 1904. áprillisa	7.75 — 7.76
Rozs októberre	6.28 — 6.27
Rozs 1904. áprillisa	6.55 — 6.56
Zab októberre	5.40 — 5.41
Zab 1904. áprillisa	5.64 — 5.65
Tengeri 1904. áprillisa	— — — —
Tengeri 1904. májusra	5.37 — 5.38
Repce októberre	11.80 — 11.90

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 23. —

Magyar előrend: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban 107—8 fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 113—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 113—5 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 113—4 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 116—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 114—5 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 113—3 fillérig.

Szállítás: Október 20. napján volt készlet 37,572 darab, október 21. napján főlajtatott 705 darab, október 21. napján elszállított 815 darab, október 22. napjára maradt készlet 37,482 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

NAPIREND.

Október 24. Szombat. Róm. kath. naptár: Rafael. — Protestáns naptár: Rafael. — Izraelita naptár: Sabbat, Noach. — Görög-keleti naptár (október 11.): Fülöp diák. A nap két 6 óra 17 perccor, nyugszik 4 óra 38 perccor. **Kölessy-könyvtár.** Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11^{1/4}—12^{1/2} óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1^{1/4}—2^{1/4} óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklye-muzeum helyisége mellett élésterem. **Időjárás.** A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, északon elvélve csapadék, keleten éjjeli fagy. Október 24. Az aradi kereskedők körének választmányi ülése este 9 órákor. Október 24—25. Az aradi verseny-egyesület lövészversenye. — Az aradi polgári lövész-egylet és tekepálya-társaság záró-ünnepélye.

Vasúti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Samv. Szolnokról este	9.---
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnáról délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Temevár felé:		Temevár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.45
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.---	Személyvonat éjjel	10.52
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.---	Személyvonat reggel	8.55
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.---
Gurahonczra szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankotáról sztv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Városhátér és Mezöhegyes között.			
Battonya felé reggel	8.04	Mezöhegyes felől reg.	6.48
Battonya felé d. u.	12.01	Battonya felől d. e.	11.30
Mezöhegyes felé este	5.29	Battonya felől d. u.	4.01
Arad—Új-Szent-Anna—Kétegyháza között.			
Kétegyháza felé reg.	7.13	Kétegyháza felől d. e.	12.---
Kétegyháza felé d. u.	12.50	Kétegyháza felől d. u.	5.58

Szeszüzlet.

— Október 23. —

Mai jegyzékek: Készárú nagyban uyer szesz 115 korona, kicállyban 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. **Szűrtött moslék** 12'80—13'— korona mmasszáknak.

CSARNOK.
A cigány.

Irta: Várkonyi Dezső.
(Vége.)

Magam is ismert m egy iznos, dali, szép cigány legényt, előkelő fajtát, a vajda családból, aki ép egészséggel került a fogházba s minden külső ok nélkül, a testi betegségnek egyetlen szimptomája nélkül pár hónap alatt rohamosan elhervadt, elpusztult a fogház levegőjében, mint a fogásót nem tűrő vadmadár pusztul el a kalitkába. Valami törvénytelen lövületből kifolyólag akadt sorra a bíróságnál Kolompár Lajosnak. Hiába esküdzött, hogy becsületes csere utján jutott a pej csikó birtokába, igazát nem bírta kimutatni, hát biz elnyomta őt a tekintetes törvényszék vagy egy esztendőre. Majd öles volt a legény, alig husz éves, széles vállakkal, domboru mellkassal és vállait verő hullámos fekete fürtökkel. Azt hiszem, ott kezdődött a baja, mikor ezeket a fürtöket egy kétes éü ollóval lenyírálta a fogház raborbélyá.

A mint ezüstgombos dolmányát, kék posztónadrágját és ráncos csizmáját durván gyömszőlte egy csomagba a börtönőr, könnyes szemmel és olyan busan nézte, mintha érezte volna, hogy nem feszül az meg többé az ő testén, de soha.

Szelid, alázatos, jó rab volt az istenadta. Szavát sem lehetett hallani, türe a nem éppen gyöngéd tréfákat, elvégezte a rábizottakat pontosan, de szó nélkül. Hanem úgy egy hónap mulva kezdett feltűnően sorvadni a legény. Az étehez alig nyult, s a cella haránt fölfelé nyíló kis ablakán át órákig mozdulatlanul elbámulta a felhőket, miket mint tépott ruhafoszlienyokat hajszolt, üzött az őszi szél.

Az orvosnak feltűnt a dolog és faggatni kezdte, hogy mi baja.

— Semmi; csak itt szorit valami — és a a szive táját tapogatta.

Az orvos megvizsgálta alaposan, megkoptatja a mellét, hátát, figyelte a lélekzést, nem volt ott hiba, kóros elváltozás sehol. De azért csak felrendelte a betegszobába, jobb ott a levegő, erősebb a koszt és valamivel szabadabb a mozgás, meg végre is ott egész ablakok vannak — bár sűrű vasráccsal — es legálább a szemközti alacsony halmon egy kis zöld pácsitot s tul rajta a külső városrészes szeszélyesen csoportosított házaít látja a szem.

A nézéssel nem is birt betelni a legény. Naphosszat ott ült az ágya szélén és csodálatosan folyton nagyobbodó fejét odatámasztotta az ablak hideg vasráccsaihoz. Folyton sorvadott, fogyott a nyomorult s a harmadik hónapban nem volt már jártányi ereje. Hogyan, hogyan nem, mintha megéreztek volna ezt az atyafiai, egy napon beállított egy sereg asszony, leány — a Laci anyja — sirva kérte a felügyelőt, hadd látnak még egy kicsit az ő Lacijukat, mert hogy a többiek valamennyien testvérei neki.

Az emberséges felügyelő bevezette az egész csapatot a kórházszoiba folyosójára s két markos börtönőr kihozta közübük egy széken a magával tehetetlen legényt.

Azt a hangzavart, cirógatást, kedveskedést a mi ott hirtelenben, végbement, leírni nem lehet. A legény is mosolygott, de abban a mosolyban több volt a közeli elmúlás sejtelmes bánatából, mint a viszontlátás örömből. Bágyadt fényű szeméi fölcsillantak, a karjai azonban tehetetlenül lógtak le, nem volt annyi erejük, hogy megölelhette volna velük az anyját.

Az öreg cigányasszony félretolta a többieket, odaállott elébe és megfogta a kezét — előbb az egyiket, azután a másikat — sorba meghuzogálta mind a tíz ujját, azután siró, panaszos hangon mondta:

— Lácsi, Lácsi, nem seretem! nem pattog ázs ujjad!

Véghetetlen anyai aggodalom nyilatkozott meg a szavakban. „Nem pattog az ujjad!” — úgy látszik a cigán diagnózis szerint súlyos bajt jelent.

Vallamennyien elhallgattak s megdöbbenéssel vegyes szájalommal nézegették a bágyadtan mosolygó legényt.

Egyszerre az öreg asszony vállon kapott egy 13—14 éves vézna, kocós purdét és odalódította a fogházfelügyelő elé.

— Csókolom a fényes kezsit, a lácsit a méltóságos tekintetes urnak, ha a Lácsit elvihetnénk, itt hagynánk helyetteest a hitványabát a tekintetes vármegyének. Meggyógyul a Lácsi ott kiinn azs én kezem alatt, ezért meg nem kár, ha el is pustul.

— Nem lehet, jó asszony, csak menjetek el békével, meggyógyul a Laci itt is, meggyógyítja a doktor ur.

— Nem ért azs ahhoz, dehogt ért az ahhoz! — siránkozott az öreg asszony s újból nekiesett a betegnek, végigtapogatta mellét, hátát, nyomkodta és sirt, jajgatott keservesen.

Hát még a bucsuzás! Egyenkint kellett az öröknek lefejtetni az atyafiságot a legény nyakáról. Aztán előkerültek a kebelekből a szenyves tarka zsenkendők, s ki három, ki négy forintot helyezett letétbe a legény számára.

— Egy kis jó leveškét... egy kis jó pecsenyét... egy kis jó borocskát a segénynek!

De bizony nem élvezt a Laci abból semit. Még azon éjjel bekiabáltak a többi betegek az öröket a betegszobába:

— Halódik a Laci!

Hanyatt feküdt a rabágyon a beleg cigány. Lesóványodott melle görcsösen emelkedett, megnagyobodott szemgolyói ijeszítően lorogtak, s ólomszín kezdett terjedni a barna arcon.

Az egyik ör föléje hajolt és kérdezte:

— Iszol-e pálinkát, Laci?

Erre a kérdésre mintha szünet állott volna be az agóniában; legény téveteg szemével ránézett a kérdezőre és halk, nyöszörgő hangon mondta:

— Hát hun ván?

Hirtelen elő keritettek egy pohárka pálinkát, de már ekkor késő volt. Még magált a biztató szóra, megpróbált reszkető kezeivel a pohár után nyulni, de már megfogni nem bírta azt, kezei visszaestek az ágyra, egyet még vonaglott — és vége volt.

Nemzeti színház.

Bérlét 24. sz. Páros.

Szombaton, 1903. évi október hó 24-án.

A titok.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Wolff Pierre. Fordította: Fáy J. Béla.

S Z E M É L Y E K:

Juvenel	Békés Gyula.	Marle	Szilasy J.
Juvenelné	Csigaházi E.	Langeacné	Pajor Agnes.
Henry, fiuk	Zilahy Gyula.	Genevie	Aranyosy J.
Santenayné	Gazdi A.	A kis Róbert	Ifj. Zilahy Gy.
Trevoux	Mariházi M.	Jean, inas	Juhai József.

Kezdete este 7 és fél órákor.

NYILTÉR.*

A mai lövészversenyre

érkező vidéki urak és urasszonyok b. figyelmébe ajánlom nagyvárosiasan berendezett

Delikateszüzletemet

melyben öngyártottam husdelikateszek, inyes árúk és finom falatok, nemkülönben a legmagasabb gourmandéria körébe vágó s bármely néven levő kellékek és készítmények a legelterjedtebb választékban kaphatók.

Uri buffetemben

hideg és meleg extra ételek s kiváló bel- és külföldi exquirititalok minden pillanatban szolgáltatnak ki. Elegáns táldiszítések házhöz pontosan teljesíttetnek. Szives pártfogásért esd

Záray Géza,

husdelikatesz-gyártó. (Telefon 432.)

Magyar királyi államvasutak.

144567/908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben, esetleg az 1905. és 1906. évben évenként szükséges mintegy

1000 métermázsa pépliszt (d-x trin).

1000 métermázsa rézgálicz szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenkint egy koronás okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 11-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők.

Bárapénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1903. évi november hó 10-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak budapesti főpénztáránaál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási feltételek, valamint az ajánlati felhívásban felsorolt különleges feltételek.

A pályázatra, valamint a szállításra vonatkozó egyéb részletek módosítók az ajánlati felhívásban foglaltaknak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlati mintával együtt, az ajánlatot tenni szándékozóknek, a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1903. évi október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a f. évi őszi országos vásár október hó 30-án kezdődik s öt napon át azaz 1903. évi november hó 8-ig bezárólag tart.

Aradon, 1903. évi október hó 15-én.

A városi tanács.

**Pénzt,
sok pénzt,**

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen mindenszak- ismeret nélkül. 2026

Küldje be címét B. 936. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

41166—1903. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

állomáson 1. évi október hó

Arad 26-án d. u. 2 óra
Debreczen 30-án d. e. 9 óra

Budapest, 1903. évi október hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

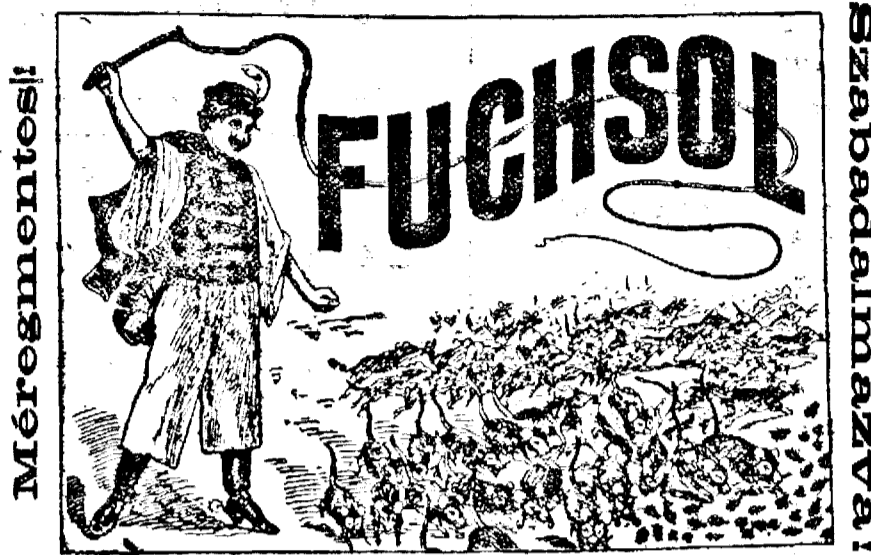
14906—1903. khsz.

Hirdetmény.

Dürr Gusztáv aradi czeg Schweidel József utca 18. számú házban baromfi hizlalo és vago telep felállítására telepengedely irant folyamodvan, az 1884. XVII. t. cz. 27. §-a értelmében a telep helyszin tárgyalására határidőül folyó évi október hó 27-én d. u. 3 órájára a helyszinére kitűzetik, a melyre az érdekeltek ezuton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszin és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi október hó 27 ig, mindenkor a hivatalos órak alatt betekinthező s a netáni észrevételek irásban ugyanott, előszoval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehetők, mert amennyiben ilyenek nem emlittetnének, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telepengedely az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez kepest ki fog adatni.

Arad, 1903. évi október hó 15-én.

Sarlot,
főkapitány.

Cs. és kir. katonai hatóságok, kir. hatóságok fogházak fölött, kórházak, megyei hatóságok, városi hatóságok és községek, erdészeti hivatalok, zárdák, pékek, mészárosok, hentesek és magánosok kéretnek szives figyelmüket a nemrég feltalált mérlegmentes „Fuchsol-vegykészítményre“ fordítani.

„FUCHSOL“ kipusztítja az összes rágóállatokat és pedig, patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„FUCHSOL“ kipusztítja az összes férgek, ugymint poloskát, böhát, muszkát, molyt stb. a fajzattal együtt.

MINDEN állatnemnek egy külön szer. Megrendelhető vidéki városokban. gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon kapható: Braun N. A., Fejér Gyula, Földes Kelemen gyógyszerész, Hegedüs Gyula, Krausz Elemér és Társai, Steinitzer N., Tamasdán Cornél fűszerkereskedő, Vojtek és Weisz, valamint Vojtek Kálmán uraknál. — Ahol nem kapható közvetlenül szállít:

„FUCHSOL“ vegyi-laboratorium

Ujházy Árpád és Társai

1601

POZSONY, Vörösmarty-utca 7.

Törvényesen védve!

Olcsó!

Mélyen tisztelt hölgyközönség figyelmébe.

Füzőraktárunk tulhalmozottsága folytán raktáron levő

divatos füzőinket

félárban árusítjuk.

Kérjük helybeli, ugyszintén vidéki tisztelt vevőinket áraink olcsóságáról meggyőződni sziveskedjenek.

Mérték utáni rendelések rövid idő alatt eszközöltetnek

Brassay Testvéreknel

Aradon, Forray-utca.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Intelligens fiu,

aki a középiskola 3—4 osztályát végezte, tanulónak felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. 2245

Weitzer János toll.

Dobozban
2 kor. 40 fill.

Nikkelezett aczélból. 2252

Kapható: Ingusz I. és Fia-nál.
Telefon 517.

Egy 4 esetleg 5 szobás

lakás november hó 1 ére olcsón
kiadó, Halász-utca 27. 1968

Egy eczet gyár

a vidéken, biztos vevőkörrel, eladó, vagy bérbeadandó. Esetleg társ keresetük, ki 6000 koronával rendelkezik. Tiszta haszon 25%. Cím a kiadóhivatalba. 2266

Keresek

egy oly szakképzett egyént, ki vállalkoznék arra, hogy a felső kereskedelmi iskola első osztályát végzett, de ismétlésre utasított fiammal, még ez iskolai évben arra vállalkozna, hogy úgy az első, mint a második osztályból kiképezné és vele sikeres vizsgát tételne. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 2255

Szatócsüzet

megvételre kerestetik. Ajánlat rövidesen a kiadóhivatalba. 2260

Nagymennyiségű

LÉCZ

eladó

az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Nagy szakszerű javító-műhely.
Kerékpár- és varrógép raktár.

Kalmár * *

* * József

villanyműszerész

villanyos-csengő és telefon építési vállalata
felszerel

lakásokba villamos-csengőket, telefonokat kisebb vagy nagyobb távolságra.

Betörés ellen

biztonsági csengőket.

irodai vagy takarékpénztári helyiségekben.

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.
Telefon 242. sz. 2071

Erdélyi szűrőposztó-raktár.

Pokrócok

érkeztek a téli időnyre és pedig:

Gazdasági lámpa **pokrócok**
Ágytakaró **pokrócok**
Futó **pokrócok**
Kórházi **pokrócok**
Ablak elő **pokrócok**
Vasaló **pokrócok**
Kocsi **pokrócok**
Brassói hozzászuszóru **pokrócok**
Fürdő **pokrócok**

csak hazai gyártmányok leszállított árak mellett kaphatók az

Erdélyi és Bácskai Iparáru Raktár

Reich B. Károly

Fia és Társa

2223 Aradon, Andrassy-tér 6. sz., (Verbos-ház.)

Erdélyi szűrőposztó-raktár.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstnemek készpénzért a legmagasabb áron megvételnek vagy más új tárgyakra átcsereitelnek. 1897

—Kéretik kísérletet tenni!—

Úraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron vesznek.

Kivánatra házhoz is megyek. Továbbá használt butorokat is vesznek és olcsó áron eladok. 2121

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany műszerész.

Telefon szám 96.

Elsőrendű drezdai kerékpárok.

Raktáron

Singer karikahajós varrógépek

műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek 32 forintért öt évi jótállás mellett.

Villanycsengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Magyar királyi államv. üzletv. Szeged.

29316—1908. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1904. évben, esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők: 1. Építési homok. 2. Rostálatlan bányavagy folyamkavics. 3. Rostált bányavagy folyamkavics. 4. Darabolt kavics. 5. Terméskő (nagyobb darabokban). 6. Terméskő (kisebb darabokban). 7. Téglanemek. 8. Fagygyu. 9. Horgonyzott sodrott kerítési aczélpánt. 10. Ólomzár zsinetek.

Az ivenkint egy koronás okmány bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1908. évi október hó 28. án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének anyagbeszerzési osztályához nyújtandók be vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1908. évi október hó 27. én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána létéendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az üzletvezetőségénél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás és a szükséges ajánlati űrlapok az alólírott üzletvezetőségénél ingyen megszerzhetők vagy kívánságra postán megküldetnek.

Bánatpénz nélkül, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl beérkező vagy táviratilag tett ajánlatok, ugyszintén olyanok is, melyek az előírt feltételeknek, nem felelnek meg, végül pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1908. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnvornás nem díjaztatik.)

Van szerencsénk a t. vevőközönséget értesíteni, hogy üzletünkben szenvedett **tűzkárunk** liquidatioja befejezést nyervén, **sérült és sértetlen árukból** álló raktárunkat és pedig különösen:

czérna-vászon, asztalnemek, ruhakelmék és selymekből

álló dus választékunkat **igen olcsó** áron t. vevőink rendelkezésére bocsátjuk.

Tisztelettel

1408

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.